НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Економічний факультет

ПОГОДЖЕНО	**ДОПУСКАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ**
Декан	**Завідувач кафедри**
Економічного факультету	**готельно-ресторанної справи та туризму**
_____ Андрій МУЗИЧЕНКО	**_____ Світлана МЕЛЬНИЧЕНКО**
(підпис)	(підпис)
«____» _____ 2026 р.	«____» _____ 2026 р.

БАКАЛАВРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему: «Розвиток туристичного потенціалу сільського зеленого туризму Київської області»

Спеціальність 242 Туризм і рекреація

Освітня програма Бакалавр

Орієнтація освітньої програми освітньо-професійна

Гарант освітньої програми
к.е.н., доцент **_____** **Ірина КУДІНОВА**

Керівник бакалаврської
кваліфікаційної роботи
к.е.н., доцент **_____** **Ірина КУДІНОВА**

Виконала **_____** **Юлія ВОЛИНКІНА**

КИЇВ – 2026

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Економічний факультет

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
готельно-ресторанної справи та туризму

д.е.н., професор_____ Світлана Мельниченко
(підпис)
«____» _____ 2026 р.

З А В Д А Н Н Я

до виконання бакалаврської кваліфікаційної роботи
здобувачу вищої освіти
Волинкіній Юлії Дмитрівні

Спеціальність: 242 «Туризм і рекреація»
Освітня програма: «Туризм»
Орієнтація освітньої програми: освітньо-професійна

Тема бакалаврської кваліфікаційної роботи: **Розвиток туристичного потенціалу сільського зеленого туризму Київської області**

Затверджена наказом ректора НУБіП України від 22.10.2025 р. № 2445 «С».

Термін подання завершеної роботи на кафедру до: 18.05.2026 р.

Вихідні дані до бакалаврської кваліфікаційної роботи: законодавчі та нормативні акти України, наукові праці зарубіжних і вітчизняних авторів, матеріали науково-практичних конференцій, картографічні та аналітичні матеріали громад, результати власних соціологічних опитувань туристів і власників садиб сільського зеленого туризму Київської області.

Об'єкт дослідження – туристичний потенціал сільського зеленого туризму Київської області.

Предмет дослідження – теоретичні, методичні та практичні підходи до оцінювання, використання та розвитку туристичного потенціалу сільського зеленого туризму регіону.

Мета дослідження – обґрунтувати напрями розвитку туристичного потенціалу сільського зеленого туризму Київської області та розробити практичні рекомендації щодо його підвищення.

Перелік завдань, які повинен виконати здобувач вищої освіти для досягнення поставленої мети:

- проаналізувати наукові джерела, законодавчу базу та інтернет-ресурси щодо сутності та сучасних тенденцій розвитку сільського зеленого туризму в Україні;
- визначити теоретико-методологічні підходи до оцінювання туристичного потенціалу територій;
- охарактеризувати природно-географічні, історико-культурні, соціально-економічні ресурси сільського зеленого туризму Київської області;
- провести аналіз сучасного стану функціонування садиб та туристичних продуктів у Київській області;
- виявити проблеми та бар'єри розвитку сільського зеленого туризму;
- оцінити перспективні туристичні локації та можливості їх інтеграції в регіональні туристичні маршрути;
- запропонувати стратегічні напрями та практичні заходи щодо розвитку туристичного потенціалу сільського зеленого туризму Київської області;
- обґрунтувати очікуваний соціально-економічний ефект від реалізації запропонованих заходів.

Дата видачі завдання: "10" листопада 2025 р.

Керівник бакалаврської кваліфікаційної роботи к.е.н., доцент _____ **Ірина КУДІНОВА**

Завдання прийняла до виконання _____ **Юлія ВОЛИНКІНА**

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН ПІДГОТОВКИ ТА ЗАХИСТУ БАКАЛАВРСЬКОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Етапи підготовки та захисту кваліфікаційної бакалаврської роботи	Термін виконання	Примітки (фактично виконано)
1.	Вибір теми кваліфікаційної роботи, підготовка завдання, складання плану, консультації з проведення дослідження	1 вересня – 30 вересня 2025 р.	виконано
2.	Підготовка та видача завдання	1 жовтня – 1 грудня 2025 р.	виконано
3.	Підготовка першого розділу роботи	1 грудня 2025 р. – 1 лютого 2026 р.	виконано
4.	Підготовка другого розділу роботи	2 лютого – 30 березня 2026 р.	виконано
5.	Підготовка третього розділу роботи	1 квітня – 1 травня 2026 р.	виконано
6.	Підготовка висновків, списку використаних джерел та додатків. Оформлення роботи відповідно до встановлених вимог, передача на перевірку керівникові.	1-5 травня 2026 р.	виконано
7.	Доопрацювання роботи з урахуванням зауважень керівника	5-10 травня 2026 р.	виконано
8.	Перевірка роботи на академічний плагіат	11-15 травня 2026 р.	виконано
9.	Отримання відгуку керівника роботи	15-16 травня 2026 р.	виконано
10.	Отримання зовнішньої рецензії	16-17 травня 2026 р.	виконано
11.	Подача роботи на кафедру	18 травня 2026 р.	виконано
12.	Підготовка доповіді і презентації. Попередній розгляд та захист на випусковій кафедрі	18-20 травня 2026 р.	виконано
13.	Допуск бакалаврської кваліфікаційної роботи до захисту завідувачем кафедри	20 –25 травня 2026 р.	виконано
14.	Захист роботи перед екзаменаційною комісією	відповідно до графіку	виконано

РЕФЕРАТ

Волинкіна Ю.Д. «Розвиток туристичного потенціалу сільського зеленого туризму Київської області» бакалавр. робота : спец. 242 «Туризм» / Юлія Дмитрівна Волинкіна; НУБіП України; кафедра готельно-ресторанної справи та туризму; керівник Кудінова І. П., к.е.н., доцент – Київ, 2024. – 92 с.

Анотація. Робота присвячена дослідженню особливостей розвитку сільського зеленого туризму в Київській області та визначенню його значення для соціально-економічного розвитку регіону. У дослідженні розглянуто теоретичні основи формування та функціонування сільського зеленого туризму, визначено його роль у розвитку внутрішнього туризму та підтримці сільських територій. Проаналізовано туристичний потенціал Київської області, зокрема природні ресурси, історико-культурні пам'ятки, етнографічні особливості та можливості розвитку агротуристичних господарств. Оцінено сучасний стан сільського зеленого туризму в регіоні, діяльність агросадиб, рівень розвитку туристичної інфраструктури та основні тенденції розвитку туристичного ринку. Визначено основні проблеми, що стримують розвиток даного виду туризму, серед яких недостатній рівень розвитку інфраструктури, обмеженість фінансових ресурсів та недостатня популяризація туристичних можливостей сільських територій. У практичній частині роботи розроблено туристичний продукт у вигляді триденного маршруту сільського зеленого туризму територією Київської області. Визначено програму туристичного маршруту, розраховано відстані між туристичними локаціями та здійснено економічну калькуляцію вартості туристичного продукту. Запропоновано рекомендації щодо вдосконалення розвитку сільського зеленого туризму, підвищення туристичної привабливості регіону та ефективного використання його туристичного потенціалу. Результати дослідження можуть бути використані органами місцевого самоврядування, туристичними підприємствами та власниками агросадиб для розвитку туристичної діяльності та підвищення конкурентоспроможності туристичного ринку Київської області.

Ключові слова: сільський зелений туризм, туристичний потенціал, агросадиби, туристичний маршрут, туристичні ресурси, туристична інфраструктура, Київська область, розвиток туризму.

ЗМІСТ

ВСТУП……..8
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ……12
1.1. Сутність, ознаки та сучасні тенденції розвитку сільського зеленого туризму……...12
1.2. Теоретико-методологічні підходи до оцінювання туристичного потенціалу територій…….17
1.3. Ресурсна база сільського зеленого туризму: природно-географічні, історико-культурні та соціально-економічні аспекти……23
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ……28
2.1. Характеристика сучасного стану сільського зеленого туризму в Київській області……28
2.2. Оцінювання туристичних ресурсів та інфраструктури сільського зеленого туризму регіону…….40
2.3. Основні проблеми та бар’єри розвитку сільського зеленого туризму в регіоні……..…47
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ……..54
3.1. Стратегічні напрями розвитку туристичного потенціалу сільського зеленого туризму……...54
3.2. Оцінка очікуваного соціально-економічного ефекту від реалізації запропонованих заходів……67
ВИСНОВКИ……...74
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ……..77
ДОДАТКИ……..85

ВСТУП

Розвиток туризму в сучасних умовах є одним із ключових чинників економічної стабілізації регіонів, активізації підприємницької діяльності та підвищення якості життя населення. Особливе значення у структурі внутрішнього туризму набуває сільський зелений туризм, який поєднує рекреаційні можливості сільських територій із збереженням природного середовища, традиційного укладу життя та культурної спадщини. Він виступає ефективним інструментом диверсифікації доходів сільського населення, стимулювання малого та середнього бізнесу, формування нових робочих місць та розвитку місцевих громад.

Київська область має значний потенціал для розвитку сільського зеленого туризму завдяки вигідному географічному положенню, близькості до столиці, наявності природних ресурсів, ландшафтного різноманіття, історико-культурних пам’яток та розвиненої транспортної мережі. Сільські території регіону зберегли традиційні ремесла, гастрономічну спадщину, етнографічні особливості, що формує основу для створення автентичного туристичного продукту. Разом з тим, попри наявний потенціал, розвиток сільського зеленого туризму в області залишається нерівномірним і потребує системного підходу, стратегічного планування та комплексної оцінки ресурсної бази.

Сучасний стан галузі характеризується фрагментарністю інфраструктури, недостатньою координацією між суб’єктами туристичної діяльності, обмеженим рівнем цифровізації та маркетингового просування, а також низьким рівнем інвестиційної активності. Відсутність комплексної оцінки туристичного потенціалу територій та чітко визначених стратегічних напрямів розвитку стримує повноцінну реалізацію можливостей регіону. Крім того, існують проблеми кадрового забезпечення, стандартизації послуг і формування конкурентоспроможного туристичного продукту, що відповідав би сучасним вимогам споживачів.

Актуальність теми дослідження обумовлена необхідністю комплексного аналізу туристичного потенціалу сільського зеленого туризму Київської області, визначення основних проблем його розвитку та розробки стратегічних напрямів удосконалення із прогнозуванням соціально-економічного ефекту. У наукових працях українських дослідників розглядаються окремі аспекти розвитку сільського зеленого туризму, зокрема питання його організації, маркетингу та ресурсного забезпечення, однак проблематика комплексного оцінювання туристичного потенціалу регіону та формування довгострокової стратегії розвитку потребує подальшого опрацювання.

Метою роботи є комплексна оцінка туристичного потенціалу сільського зеленого туризму Київської області та розробка стратегічних напрямів його розвитку з визначенням очікуваного соціально-економічного ефекту від реалізації запропонованих заходів.

Для досягнення поставленої мети у роботі передбачено вирішення таких завдань:

- розкрити сутність, ознаки та сучасні тенденції розвитку сільського зеленого туризму, визначити його роль у системі регіонального розвитку;
- дослідити теоретико-методологічні підходи до оцінювання туристичного потенціалу територій та обґрунтувати інструментарій його аналізу;
- проаналізувати ресурсну базу сільського зеленого туризму, зокрема природно-географічні, історико-культурні та соціально-економічні аспекти формування туристичного продукту;
- надати характеристику сучасного стану сільського зеленого туризму в Київській області, визначити основні тенденції та особливості його функціонування;
- здійснити оцінювання туристичних ресурсів та інфраструктури регіону з позиції їх достатності, доступності та конкурентоспроможності;
- визначити основні проблеми та бар’єри розвитку сільського зеленого

туризму в Київській області;

- розробити стратегічні напрями розвитку туристичного потенціалу сільського зеленого туризму регіону;
- провести оцінку очікуваного соціально-економічного ефекту від реалізації запропонованих заходів.

Об'єктом дослідження є сільський зелений туризм Київської області як складова регіональної туристичної системи.

Предметом дослідження виступають економічні, соціальні та організаційні аспекти формування й розвитку туристичного потенціалу сільських територій, а також механізми оцінювання його ефективності та стратегічного управління.

У роботі використано комплекс методів дослідження, зокрема аналіз і синтез, системний підхід, економіко-статистичний аналіз, порівняльний аналіз, методи оцінювання туристичного потенціалу, прогнозування туристичних потоків і розрахунок соціально-економічного ефекту.

Інформаційною базою дослідження слугували наукові публікації з проблематики розвитку сільського зеленого туризму, офіційні статистичні дані, матеріали органів місцевого самоврядування, аналітичні звіти туристичних організацій та нормативно-правові акти у сфері туризму.

Практична цінність роботи полягає у розробці обґрунтованих стратегічних рекомендацій щодо розвитку туристичного потенціалу сільського зеленого туризму Київської області, удосконаленні інфраструктури, підвищенні якості туристичних послуг та формуванні конкурентоспроможного регіонального туристичного продукту. Запропоновані заходи можуть бути використані органами місцевого самоврядування, суб'єктами туристичної діяльності та інвесторами при плануванні програм розвитку сільських територій.

Таким чином, проведене дослідження дозволяє комплексно оцінити сучасний стан і перспективи розвитку сільського зеленого туризму Київської області, визначити пріоритетні напрями підвищення його ефективності та

сформувати практичні рекомендації, спрямовані на забезпечення сталого соціально-економічного розвитку регіону.

Апробація результатів роботи та публікації. Результати досліджень, які стали основою для написання кваліфікаційної роботи, були апробовані під час ІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції «Євроінтеграційні процеси в готельно-ресторанному та туристичному бізнесі», яка відбулася 12 березня 2026 року в Києві в НУБіП України.

Кваліфікаційна робота викладена на 92 сторінках загального тексту. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел із 63 найменувань, містить 26 таблиць, 6 рисунків.

РОЗДІЛ 1.
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ

1.1. Сутність, ознаки та сучасні тенденції розвитку сільського зеленого туризму

У сучасній науковій дискусії сільський туризм розглядається як інструмент стійкого розвитку периферійних територій та диверсифікації доходів домогосподарств, а також як альтернатива масовому туризму. Базовим міжнародним орієнтиром є визначення UN Tourism (UNWTO), яке пов'язує «rural tourism» із широким спектром продуктів і досвідів, притаманних неурбанізованим територіям, де домінують сільське господарство та лісове користування [43]. Це визначення задає три ключові ознаки: низька щільність населення, панування агро- та лісокористування у структурі землекористування, традиційна соціальна організація села [30].

Водночас становлення концепції сільського туризму має історичну еволюцію: у 1970-1980-х роках у країнах Західної Європи він формувався як відповідь на кризу традиційного фермерства та депопуляцію сільських територій. Програми диверсифікації доходів фермерів у межах спільної аграрної політики Європейських співтовариств сприяли інституціоналізації агротуристичних практик. У подальшому сільський туризм трансформувався з допоміжної форми зайнятості у самостійний сегмент туристичного ринку, інтегрований у політику територіального розвитку.

ОЕСР у періодичних оглядах політики туризму після 2020 року наголошує, що розвиток туризму в сільських регіонах має розглядатися в логіці комплексної державної політики, поєднаної з підтримкою МСП, цифровізацією та зеленою трансформацією; хоча формальної дефініції «rural tourism» у цих звітах зазвичай не наводиться, однак наповнення поняття пов'язується з політикою регіонального розвитку та зайнятості [33]. Це зумовлює трактування сільського туризму як економічної діяльності на перетині територіальної, соціальної та

екологічної політик, що відповідає сучасним підходам до сталого розвитку.

У контексті глобальних орієнтирів сталого розвитку сільський туризм розглядається як інструмент досягнення Цілей сталого розвитку ООН, зокрема щодо подолання бідності, забезпечення гідної праці, відповідального споживання та збереження екосистем суші.

У вітчизняному науковому дискурсі після 2019 року простежується зближення понять «сільський туризм», «зелений туризм» і «агротуризм», причому «зелений» акцентує екологічну складову, «агротуризм» – виробничо-господарську та освітню, а «сільський» – територіальну прив'язку до неурбанізованих місцевостей. Так, у працях українських авторів сільський зелений туризм описують як вид відпочинкової діяльності в сільській місцевості з використанням природного, матеріального та культурного потенціалу територій і залученням місцевих громад [4, 8]. Таке узагальнення дозволяє врахувати різноманіття локальних моделей пропозиції на Київщині.

На міжнародному рівні після 2019 року різні школи трактують rural tourism крізь призму чотирьох елементів: локація (неурбанізовані території), сталий розвиток (відповідальне природокористування), ком'юніті-бейзд підходи (участь громади) та досвідовість (experience-based) [37, с. 134-149]. Систематичні огляди підтверджують, що термінологічна невизначеність поступається місцем практичним критеріям і вимогам до впливу на місцевий добробут і довкілля.

У науковій літературі простежуються три основні методологічні підходи до визначення сутності сільського туризму рис. 1.1.

Територіальний (просторовий), який фокусує увагу на локалізації діяльності	Функціональний, що розглядає туризм як форму диверсифікації економічної діяльності сільських територій	Діяльнісно-продуктовий, у межах якого акцент робиться на специфіці туристичного продукту та досвіду

Рис. 1.1. Основні методологічні підходи до визначення сутності сільського туризму [4, с. 48-60]

Синтез зазначених підходів дозволяє сформувати інтегровану модель трактування сільського зеленого туризму.

Водночас агротуризм дедалі частіше виокремлюється як підмножина сільського туризму, що відбувається на діючих фермах і прямо пов’язана з демонстрацією або участю у сільськогосподарських практиках. Після 2019 року це закріплено у міждисциплінарних оглядах і коментарях: від опису «освітніх і рекреаційних активностей на фермі» до ширших політико-правових рамок і класифікацій [29, с. 1-6; 44]. Для розробки регіональної стратегії важливо диференціювати «агротуризм» як продуктову нішу всередині ширшого ринку сільського туризму.

У новітніх емпіричних роботах 2021-2024 рр. простежується, що rural tourism корелює з досягненням цілей сталого розвитку за рахунок мультиплікаторів зайнятості, збереження спадщини та просторової деконцентрації попиту; водночас надмірна залежність від туризму як «єдиного» драйвера відновлення може порушувати стійкість локальних систем [32, 46].

З позиції економічної теорії сільський туризм генерує мультиплікаційний ефект, що проявляється у зростанні локального попиту на товари та послуги, формуванні горизонтальних зв’язків між суб’єктами господарювання та розширенні податкової бази громад. Водночас надмірна туристична спеціалізація може створювати ризики сезонності та структурної вразливості економіки території.

Українські дослідження 2019-2024 рр. підкреслюють соціально-економічні функції агро/сільського туризму: створення зайнятості, підтримка фермерства, розвиток інфраструктури, утримання молоді в селі. При цьому сам термін подається як «якісно новий напрям туристичної діяльності», що інтегрує комплекс послуг на базі сільських господарств [19]. Для регіонального планування це дає підстави трактувати «сільський зелений туризм» як мультикомпонентну систему з ядром «агро-» і периферією споріднених екологічних і культурних практик.

Нормативно-правове поле України поки не містить окремого

комплексного закону про сільський зелений туризм, однак його розвиток регламентується положеннями Закон України «Про туризм» та стратегічними документами регіонального розвитку. Відсутність чіткої законодавчої дефініції зумовлює варіативність трактувань у практиці та потребує методологічної уніфікації термінології на науковому рівні.

Європейські інституційні документи після 2020 року уточнюють, що не вся активність у сільських місцевостях автоматично є rural tourism: визначальною є відповідність досвіду сільському способу життя, аграрному циклу та природному середовищу [25, 43]. Це важливо для коректного картування пропозиції на Київщині й уникнення «формального» віднесення до сільського туризму продуктів, що не мають відповідного змісту.

Разом із тим концептуальний апарат потребує чіткої диференціації між суміжними категоріями: rural tourism, agritourism, nature-based tourism, ecotourism. Огляди 2024-2025 рр. демонструють, що агротуризм – це специфічний підтип, «будь-яка практика на діючій фермі задля залучення відвідувачів», тоді як rural tourism включає ширший спектр діяльностей у сільській місцевості, не обов’язково пов’язаних із [45, с. 1-9].

В українській науці «зелений» компонент підкреслює екологічно відповідальну поведінку суб’єктів і відпочивальників, енергоефективні рішення та збереження біорізноманіття; у цьому сенсі «сільський зелений туризм» логічно стикується з нормами сталого менеджменту територій і культурної спадщини [8, 21, с. 55-60]. Поновлення дискурсу після 2022 року додало вимір відновлення громад і резилієнтності критичної інфраструктури.

У цьому контексті сільський зелений туризм набуває функції інструменту соціально-економічної стабілізації територій, сприяє відновленню локальної ідентичності та посиленню горизонтальних соціальних зв’язків, що є важливим чинником підвищення адаптивності громад до кризових явищ.

Узагальнимо найуживаніші дефініції та близькі формулювання, релевантні для операціоналізації терміна «сільський зелений туризм» у табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Підходи до визначення терміну «сільський зелений туризм»

№	Ключові риси поняття
	Rural tourism – вид діяльності з досвідом, пов'язаним із природоорієнтованими активностями, аграрним способом життя/культурою, рибальством і екскурсіями; здійснюється в неурбанізованих місцевостях із низькою щільністю населення та домінуванням агро- й лісокористування
	Наголос на політико-економічному вимірі: сільський туризм як складова комплексної політики зайнятості, МСП, цифровізації та стійкості; визначення опосередковане через індикатори впливу
	Rural tourism у визначеннях об'єднує локацію, сталість, участь громади та «досвідовість»; пропонується концептуальна рамка чотирьох елементів
	Rural tourism як інструмент досягнення SDGs за умов збалансованого управління, з урахуванням екологічних і соціальних меж
	Акцент на досвіді, автономії місцевих громад і стійкості; rural tourism – промоція регіону через унікальні сільські практики
	Agritourism як підтип rural tourism із «фермоцентричною» природою: від нічлігів на фермі до освітніх турів; варіативність визначень між країнами
	Агротуризм – рекреаційні та освітні активності на працюючих фермах; стратегія диверсифікації доходів і розвитку громад
	«Сільський зелений туризм» як перспективний напрям для вирішення соціально-економічних проблем села та підвищення добробуту громади
	«Сільський туризм» як важлива складова туристичної галузі, що поєднує відпочинок на природі та автентичну культуру; орієнтація на європейські практики
	Агротуризм – «якісно новий напрям» із комплексом послуг і відчутними ефектами для сільських територій
	«Зелений туризм» – пріоритетний напрям, що синтезує еколого-економічні цінності та стимулює екологічно відповідну поведінку

Джерело: сформовано автором на основі [43, 44, 33, 37, 34, 32, 29, 4, 19, 21]

Робоче визначення для подальшої роботи доцільно формулювати інтегрально: сільський зелений туризм – це сукупність туристичних активностей у неурбанізованих ландшафтах Київщини, що забезпечують автентичний досвід сільського способу життя і взаємодію з природно-культурним середовищем,

базуються на участі місцевих громад і принципах сталого менеджменту, а в агротуристичному сегменті – прямо пов’язані з діяльністю діючих фермерських господарств.

З погляду інструментів політики, міжнародні настанови радять будувати розвиток сільського туризму як частину стратегій просторового розвитку: від покращення доступності та цифровізації до збереження культурного капіталу і підтримки МСП. Для Київської області це означає, що дефініція має бути операціоналізованою через критерії територіальності, автентичності, участі громади та екологічної відповідальності.

Дискусії 2023-2025 рр. також акцентують на ризиках «пере-туризму» навіть у сільських регіонах і на необхідності балансувати туристичні потоки, аби не зруйнувати ті самі ресурси, які становлять основу привабливості. Звідси випливають критерії «зеленості» у визначенні: екомінімізація, локальні ланцюги постачання, обмеження антропогенного навантаження.

Узагальнюючи, сучасні концептуальні підходи дозволяють побудувати узгоджену ієрархію понять: rural tourism як парасолькове поняття; agritourism як фермоцентричний підтип; green/rural green tourism як акцент на екологічній якості та стійкості практик. Така структура надає можливість коректно інвентаризувати пропозицію Київщини, виділити ядро й суміжні продукти, а також сформувати вимірювані критерії для стратегії розвитку.

1.2. Теоретико-методологічні підходи до оцінювання туристичного потенціалу територій

У контексті сучасних парадигм сталого розвитку дедалі більше уваги приділяється тому, яким чином локальні сільські території можуть знайти нові моделі економічного зростання з водночас екологічною і соціальною відповідальністю. У цьому сенсі сільський зелений туризм виступає одним із інструментів, що поєднує економічну дію, збереження природного середовища і соціальну згуртованість [31].

Туристичний потенціал території у науковій літературі трактується як сукупність природних, історико-культурних, соціально-економічних та інфраструктурних ресурсів, які можуть бути використані для формування конкурентоспроможного туристичного продукту. Потенціал відображає не лише наявність ресурсів, а й можливість їх ефективного залучення у господарський обіг.

У науковій практиці сформовано декілька теоретико-методологічних підходів до оцінювання туристичного потенціалу територій рис. 1.2.

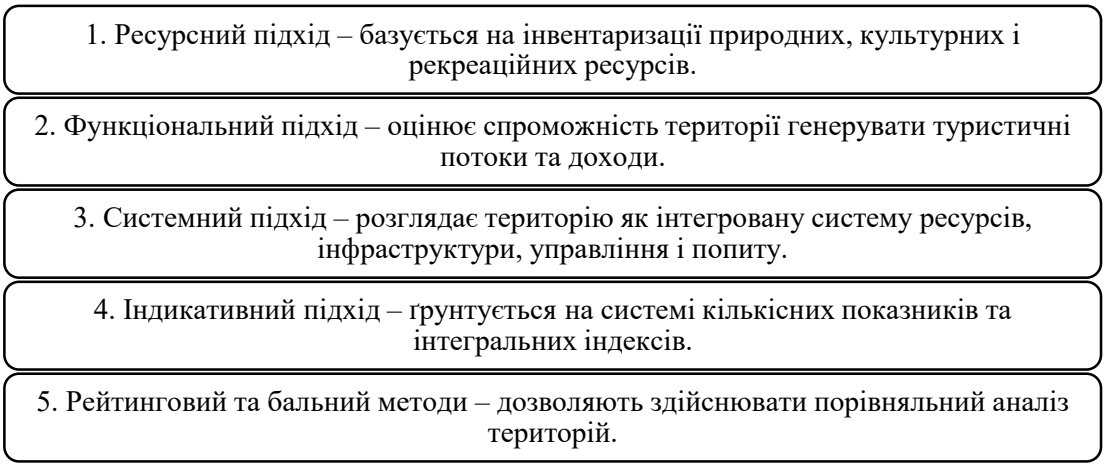

Рис. 1.2. Теоретико-методологічні підходи до оцінювання туристичного потенціалу [31]

Для комплексного аналізу застосовується інтегральна оцінка туристичного потенціалу, яка передбачає нормування показників, визначення вагових коефіцієнтів і розрахунок узагальненого індексу. Такий підхід дозволяє порівнювати громади та визначати пріоритетні напрями інвестування.

Сучасні дослідження активно використовують GIS-аналіз для просторового картування туристичних ресурсів, транспортної доступності, щільності об’єктів розміщення та концентрації атракцій. Це дозволяє виявити зони концентрації туристичного потенціалу та території з нереалізованими можливостями.

З економічної точки зору, сільський зелений туризм стимулює диверсифікацію доходів сільських господарств та місцевих домогосподарств,

створює нові робочі місця, підтримує розвиток МСП і сприяє збереженню молодого населення в сільській місцевості. Наприклад, Сімеану С. вказує, що «Сільський туризм виступає інтегруючим чинником, що поєднує економічні, соціальні та екологічні виміри розвитку сільських територій, сприяючи цілісному використанню їхнього потенціалу» [40].

Соціальна роль проявляється через залучення місцевих громад, посилення культурної ідентичності, створення умов для участі мешканців у туристичному продукті, що, в свою чергу, підвищує їхню мотивацію до збереження навколишнього середовища і культурної спадщини. Наприклад, Гінанджар Р. підкреслює, що rural tourism – це стратегія сталого розвитку, яка включає «збереження культурної спадщини, природних ресурсів і розширення можливостей місцевих громад» [27].

Екологічний вимір сільського зеленого туризму полягає у зменшенні навантаження на природні ресурси, стимулюванні екологічно відповідальної поведінки туристів і господарств, а також у підтримці біорізноманіття та ландшафтної цілісності. Наприклад, дослідження Віджіянті Т. вказує, що зелений туризм у сільських районах сприяє відновленню локальних економік, зберігає культурний спадок і захищає природнє середовище [45].

З точки зору територіального розвитку, сільський зелений туризм допомагає зменшити регіональні диспропорції, стимулювати відродження периферійних сільських територій, підсилити інфраструктуру, підвищити доступність, створити мультиплікаторні ефекти для суміжних сфер (ремесла, гастрономія, подієвий туризм).

Проте реалізація ролі сільського зеленого туризму не автоматична – вона залежить від комплексного інституційного забезпечення, координації політик, інфраструктурних вкладень, маркетингу, а також балансу між притоком туристів і охороною ресурсів. Дослідження Абдо К. показує, що «Сільський туризм має стати альтернативою проблемам аграрного сектору та сільських територій. але водночас містить застереження щодо ризиків [23].

Узагальнимо основні функції та ролі сільського зеленого туризму у системі сталого розвитку територій на рис. 1.3.

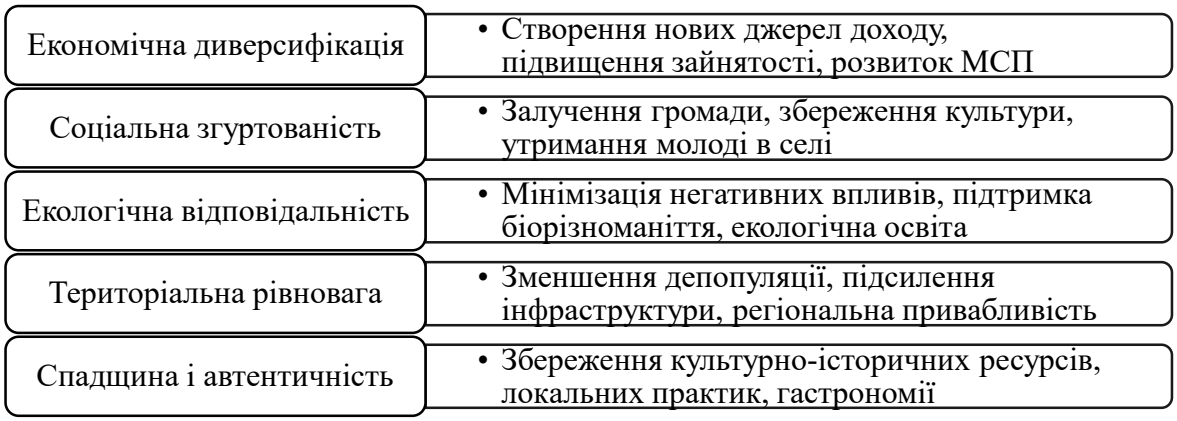

Рис. 1.3. Основні функції сільського зеленого туризму у сталому розвитку територій [45]

Вагомим є створення локальних партнерств і кластерів. Успішні європейські практики свідчать, що розвиток сільського туризму відбувається найбільш динамічно там, де громади, місцеві фермери, влада і бізнес діють спільно в рамках регіональних стратегій або кластерних програм [41]. Участь громади сприяє підвищенню рівня довіри, розподілу вигод і контролю за впливом туризму на довкілля.

Іншим напрямом є посилення освітньо-просвітницької функції сільського зеленого туризму. У роботі Гінанджар Р. підкреслено, що «local champions» – лідери всередині громад – здатні забезпечити сталість ініціатив, поєднуючи туристичну активність із культурною освітою, екологічним вихованням і розвитком місцевого підприємництва [27].

Для забезпечення реального внеску туризму у сталий розвиток необхідна система моніторингу. Відповідно до рекомендацій UN Tourism, індикатори сталого туризму мають охоплювати три виміри – економічний, соціокультурний і екологічний – і бути вимірюваними на рівні громади. У цьому контексті сільський зелений туризм може виступати “лабораторією” локальної стійкості.

Для практичного застосування ці індикатори можуть стати складовою системи оцінювання ефективності стратегій розвитку сільського туризму. У

Київській області доцільно адаптувати їх для щорічного моніторингу територіальних громад, що розвивають туристичну діяльність, особливо на базі фермерських господарств і зелених садиб.

У глобальному контексті сільський зелений туризм розглядається як інструмент досягнення Цілей сталого розвитку (ЦСР), насамперед ЦСР 8 «Гідна праця та економічне зростання», ЦСР 11 «Сталий розвиток міст і громад» і ЦСР 15 «Збереження екосистем суші» [42]. Реалізація цих цілей на рівні регіонів України підсилює інтеграцію країни у європейську політику сталості.

Узагальненимо ключові індикатори у табл. 1.2.

Таблиця 1.2

Ключові індикатори сталого розвитку через сільський зелений туризм

Вимір	Приклад індикатора	Зміст/мета вимірювання
Економічний	Частка зайнятих у туризмі від загальної кількості працездатних у громаді	Оцінка впливу туризму на місцеву економіку
Економічний	Частка доходу від туристичних послуг у структурі ВРП громади	Ефективність диверсифікації економіки
Соціальний	Рівень участі громади у прийнятті рішень щодо туризму	Демократизація управління ресурсами
Соціальний	Індекс якості життя у туристичних громадах	Баланс вигод між мешканцями і туристами
Екологічний	Обсяг відходів на туриста, % скорочення	Ефективність екологічних практик
Екологічний	Відновлені природні території, га	Моніторинг впливу туризму на ландшафт

Джерело: сформовано автором на основі [23, 41, 42, 27]

Розвиток сільського зеленого туризму безпосередньо пов’язаний із формуванням людського капіталу. Освіта, тренінги з менеджменту гостинності, цифрові навички просування у соціальних мережах і на платформах бронювання формують новий прошарок підприємців у сільській місцевості, підвищують

рівень самозайнятості та стимулюють інноваційність локального бізнес-середовища [26]. Наявність підготовлених кадрів і управлінських компетентностей значною мірою визначає здатність території ефективно реалізовувати власний туристичний потенціал.

Отже, роль сільського зеленого туризму у системі сталого розвитку територій виявляється багатовимірною – від економічного зміцнення до збереження культури та екологічної стабільності. Для Київської області це не лише економічна можливість, а й інструмент відновлення соціального капіталу, територіальної ідентичності та підвищення інвестиційної привабливості громад.

У контексті теоретико-методологічних підходів до оцінювання туристичного потенціалу територій важливо підкреслити, що ефективність розвитку сільського зеленого туризму залежить не лише від наявності природних чи культурних ресурсів, а й від рівня їх інституційної, інфраструктурної та кадрової забезпеченості. Саме тому оцінювання туристичного потенціалу має здійснюватися комплексно – із врахуванням ресурсної бази, транспортної доступності, стану туристичної інфраструктури, підприємницької активності, соціального капіталу та екологічних обмежень.

Системний підхід до оцінювання дозволяє виявити не лише наявний потенціал, але й «точки зростання» та «вузькі місця» територіального розвитку. Використання індикативних, інтегральних та просторово-аналітичних методів забезпечує можливість порівняльного аналізу громад і формування обґрунтованих управлінських рішень. Для Київської області це означає необхідність поєднання кількісної оцінки ресурсів із якісним аналізом готовності громад до прийняття туристичних потоків та впровадження принципів сталості.

Таким чином, оцінювання туристичного потенціалу територій виступає методологічною основою стратегічного планування розвитку сільського зеленого туризму. Воно дозволяє перейти від декларативного визнання значення туризму до практичного формування політики, що базується на вимірюваних показниках, системному аналізі та довгострокових цілях сталого розвитку

регіону.

Важливою складовою такого підходу є також урахування рівня розвитку соціального капіталу громад, їхньої здатності до кооперації, а також дотримання екологічних обмежень, що забезпечують збереження природних ресурсів і баланс між туристичною активністю та сталим розвитком територій

1.3. Ресурсна база сільського зеленого туризму: природно-географічні, історико-культурні та соціально-економічні аспекти

У структурі регіону Київська область природно-рекреаційний потенціал є значним: площа області становить понад 28 тис. км², вона розташована в центральній Україні, має вигідне географічне положення поруч із столицею. Ця близькість до міста -- важлива перевага для розвитку сільського зеленого туризму, оскільки дозволяє залучати вихідні потоки і короткі поїздки населення столиці [2].

Сільські території області включають в себе значну частину земель з природно-рекреаційним ресурсом: ліси, водні об’єкти (річка Дніпро, озера), заповідні та охоронювані природні території. На сайті, що присвячений туризму Київщини, зазначено, що на території області присутні вело-, піші та водні маршрути, фермерські садиби, етнопарки. Таким чином існує база для розвитку сільського відпочинку, агротуризму, зеленого туризму із використанням сільської природи.

Крім природної складової, значним ресурсом для сільського зеленого туризму є культурно-історична спадщина: на території області збереглись православні та католицькі культові споруди XVII-XX ст., палаци, пам’ятки архітектури. Ці ресурси створюють можливості для тематичного туризму – історико-культурного поєднання з природним компонентом, що відповідає концепції зеленої сільської відпочинкової діяльності.

Статистичні дані: за даними облстату, на сторінці «Туризм» Київської області (станом на останнє оновлення) зазначено про тенденції розвитку

туристичної сфери [17]. Хоча даних конкретно для сільського зеленого туризму небагато, це джерело підтверджує, що сфера туризму розглядається як пріоритет розвитку регіону. Основні групи ресурсів сільських територій Київщини, релевантні для розвитку сільського зеленого туризму представимо у табл. 1.3.

Таблиця 1.3

Основні групи ресурсів сільських територій Київської області

Група ресурсів	Ключові елементи	Коментар
Природно-рекреаційні	ліси, водойми, ландшафти, заповідні території	Високий потенціал для відпочинку на природі
Культурно-історичні	пам'ятки архітектури, культові споруди, етнографічні об'єкти	Можливість тематичного і культурного туризму
Аграрні/фермерські	фермерські господарства, зелено-садибний сектор, агротуристичні послуги	Підґрунтя для агро/сільського туризму
Інфраструктурні та логістичні	транспортна доступність, близькість до Києва, цифрові ресурси	Визначає конкурентоспроможність туру-продукту
Соціально-економічні	сільські громади, локальні підприємства, традиції	Створюють середовище участі і автентичності

Джерело: сформовано автором на основі [17]

Попри значний потенціал сільських територій Київської області, їхнє ефективне використання у розвитку зеленого туризму стикається з низкою проблем. Зокрема, інфраструктура на багатьох ділянках залишається недостатньою: часто відсутні зручні під'їзні шляхи, належне облаштування місць відпочинку, парковки та інформаційні таблички. Обслуговування туристів на рівні сервісу також потребує покращення, а системна координація між різними суб'єктами – місцевою владою, фермерськими господарствами та туристичними операторами – часто не налагоджена.

Окрему увагу приділено розвитку маркетингу території: за Програмою розвитку туризму Київської області, необхідно не лише створювати промо-

ролики та транслювати туристичні можливості, а й активно підтримувати онлайн-платформи та портали для туристів, що дозволить підвищити впізнаваність регіону і залучити більше відвідувачів [17, 18].

З огляду на ресурсну базу, важливо звернути увагу і на кількісні показники. На жаль, за оцінками, Київська область має одну з найменших кількостей садиб сільського туризму серед усіх областей України. Це свідчить не лише про невикористаний потенціал, а й про існуючі можливості для розвитку та стимулювання підприємницької активності у сільських громадах.

Ще одним важливим аспектом є доступність і логістика. Близькість Києва надає значну перевагу: зростає попит на вихідний відпочинок та короткі поїздки, а сільські території стають привабливою альтернативою місту. Водночас це створює нові виклики – ресурси можуть швидко перенавантажуватися, виникає потреба у продуманому плануванні туристичних потоків, розвитку інфраструктури та забезпеченні безпеки відвідувачів.

Не менш важливим є комплексне оцінювання туристичної привабливості територій. Воно має враховувати не лише наявність природних та культурних ресурсів, а й стан інфраструктури, якість сервісу, рівень маркетингового просування та ефективність взаємодії суб’єктів туристичної діяльності. За Програмою розвитку туризму Київської області ключовими індикаторами успіху є кількість промо-роликів, трансляцій, проведених заходів, а також підтримка та оновлення інформаційних платформ [12]. Такий підхід дозволяє не лише оцінити поточний стан туристичного розвитку, а й визначити пріоритети для стратегічних інвестицій і проектів на майбутнє.

Сільські громади можуть виступати ключовими агентами розвитку туристичного потенціалу своїх територій. Активна участь місцевих жителів, їхні бізнес-ініціативи та підтримка з боку органів влади значно підвищують ефективність використання ресурсів. Це стосується не лише розвитку інфраструктури та послуг для туристів, а й формування сприятливого середовища для малого та середнього бізнесу, який обслуговує туристів. Як

зазначає Куліш І. М., рекреаційно-туристичний потенціал сільських територій може стати потужним рушієм соціально-економічного розвитку, створюючи нові робочі місця, підвищуючи доходи місцевих домогосподарств та зміцнюючи соціальні зв’язки у громадах [14].

Важливим є також культурно-комунікативний аспект: успішний розвиток сільського зеленого туризму неможливий без унікального туристичного продукту, який відображає особливості конкретної території. Сільські громади Київщини можуть формувати цей продукт на основі місцевих агро- та гастрономічних традицій, ремесел, історичних і культурних сюжетів. Такий підхід не лише забезпечує автентичність і привабливість туристичних пропозицій, а й створює можливість для диференціації від масового туризму, приваблюючи туристів, які шукають унікальні враження та локальну ідентичність.

Крім того, активна участь громад у туристичній діяльності стимулює розвиток соціального капіталу: зміцнюються взаємні зв’язки між жителями, формується почуття відповідальності за стан довкілля та культурної спадщини, підвищується рівень довіри між місцевими підприємцями та адміністрацією. Це створює умови для сталого розвитку туризму, коли економічна вигода поєднується з культурною і соціальною цінністю, а громади стають не лише споживачами, а й активними учасниками туристичного процесу.

Не менш важливим є забезпечення комплексного просування територій: маркетингова активність повинна поєднувати традиційні інструменти (рекламні кампанії, промо-ролики, участь у виставках) з цифровими платформами та соціальними мережами, що дозволяє охоплювати широку аудиторію туристів, зокрема з міста Київ та інших регіонів України. При цьому слід приділяти увагу формуванню автентичного іміджу регіону, який підкреслює його природні, культурні та гастрономічні переваги, відмінні від масових туристичних напрямків.

Ключовим елементом успіху є системна підтримка розвитку сільського

зеленого туризму, що передбачає взаємодію органів влади, місцевих громад і бізнесу. Важливо створювати умови для навчання та підвищення кваліфікації місцевих кадрів, залучати громади до управління туристичною діяльністю, формувати локальні партнерства і кластери, які забезпечують ефективне використання ресурсів і розподіл вигод. Такий підхід сприяє зміцненню соціального капіталу, підвищенню рівня довіри серед мешканців і формуванню відповідальної туристичної поведінки.

Насамкінець, варто зазначити, що ресурсна база Київщини має значний потенціал для розвитку сільського зеленого туризму, проте її реалізація потребує системного підходу та координації дій усіх зацікавлених сторін. Лише поєднання картування територій, інвестицій у інфраструктуру, ефективного маркетингу, розвитку людського капіталу та підвищеної уваги до екологічної складової дозволить регіону стати прикладом сталого, конкурентоспроможного сільського зеленого туризму. Зважаючи на географічне положення Київщини, її природні та культурні ресурси, регіон має всі шанси перетворитися на привабливий туристичний простір, який забезпечує економічне зростання, соціальну згуртованість і збереження природного середовища.

РОЗДІЛ 2.
АНАЛІЗ ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

2.1. Характеристика сучасного стану сільського зеленого туризму в Київській області

Поточний ринок сільського зеленого туризму Київської області формується на перетині трьох трендів: (а) відновлення внутрішнього туризму після пандемії та у воєнний час, (б) перерозподіл попиту на короткі «виїзди вихідного дня» із Києва, (в) повільне зростання пропозиції дрібних розміщень (зелені садиби, фермерські B&B, етно-локації). Дані щодо колективних засобів розміщування (КЗР) підтверджують, що по країні від 2013 р. триває скорочення сукупної кількості об'єктів, але 2024-2025 рр. позначилися частковим пожвавленням попиту й доходів у ключових регіонах завдяки внутрішнім поїздкам і діловій активності [1, 6, 16].

Динаміку в'їзного та виїзного туризму в Україні представимо у табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Динаміка в'їзного та виїзного туризму в Україні за 2023-2025 роки

Показники	Роки			Абсолютне відхилення		Темп росту, %	
	2023	2024	2025	2024/2023	2025/2024	2024/2023	2025/2024
Кількість іноземних туристів, тис. осіб	1 350	1 500	1 680	+150	+180	111,1	112,0
Кількість виїзних туристів, тис. осіб	3 200	3 450	3 700	+250	+250	107,8	107,2
Співвідношення (в'їзд/виїзд), %	42,2	43,5	45,4	+1,3	+1,9	103,1	104,4

Джерело: сформовано автором на основі [9, 6]

Аналіз показників свідчить про стабільне зростання як в'їзного, так і виїзного туризму в Україні протягом 2023-2025 років. Кількість іноземних туристів поступово збільшувалася від 1 350 тис. осіб у 2023 році до 1 680 тис. у 2025 році, що демонструє активізацію міжнародного інтересу до країни. Водночас кількість виїзних туристів також зростала, хоча темпи приросту були дещо нижчими порівняно з в'їзними потоками. Співвідношення в'їзд/виїзд показує невелике зростання, що свідчить про помірне збалансування між внутрішньою мобільністю громадян та міжнародними туристичними потоками. Загалом ці дані підтверджують поступове відновлення туристичного ринку після кризи та нарощування активності як внутрішніх, так і іноземних туристів.

Динаміку суб'єктів туристичної діяльності в Україні представимо у табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Динаміка суб'єктів туристичної діяльності в Україні за 2023-2025 роки

Показники	Роки			Абсолютне відхилення		Темп росту, %	
	2023	2024	2025	2024/2023	2025/2024	2024/2023	2025/2024
Туроператори, од.	1 020	1 080	1 150	60	70	5,9	6,5
Турагентства, од.	2 100	2 200	2 310	100	110	4,8	5,0
Інші суб'єкти (готелі, бази відпочинку), од.	5 500	5 800	6 100	300	300	5,5	5,2

Джерело: сформовано автором на основі [9, 6]

Протягом 2023-2025 років спостерігається стабільне розширення інституційної бази туристичного ринку України. Кількість туроператорів зросла з 1 020 до 1 150 одиниць, а турагентств - з 2 100 до 2 310 одиниць, що свідчить про підвищення підприємницької активності у сфері туризму та розширення каналів реалізації туристичного продукту. Також помітне зростання інших

суб'єктів туристичної діяльності (готелі, бази відпочинку), що відображає поступове збільшення пропозиції туристичних послуг та підвищення конкурентоспроможності галузі. Ця тенденція демонструє не лише кількісне зростання, а й зміцнення структури ринку.

Кількість та структуру сільських садиб в Україні представимо у табл. 2.3.

Таблиця 2.3

Кількість та структура сільських садиб в Україні за 2023-2025 роки

Регіон	Роки			Абсолютне відхилення		Темп росту, %	
	2023 (од.)	2024 (од.)	2025 (од.)				
Київська обл.							
Львівська обл.							
Житомирська обл.							
Івано-Франківська обл.							
Закарпатська обл.							
Інші регіони							
Всього по Україні							

Джерело: сформовано автором на основі [6]

Дані демонструють поступове зростання кількості сільських садиб в Україні протягом 2023-2025 рр. Найбільш активний розвиток спостерігається в Київській області (+18 % за два роки), що корелює з попитом на короткі поїздки з столиці. Львівська та Закарпатська області зберігають стабільне зростання завдяки історико-культурному та природному потенціалу, а інші регіони також демонструють помірне зростання.

Доходи від надання туристичних послуг представимо у табл. 2.4.

Фінансові показники туристичної сфери свідчать про стійке зростання

доходів у 2023-2025 роках.

Таблиця 2.4

Доходи від надання туристичних послуг

Показники	Роки			Абсолютне відхилення		Темп росту, %	
	2023	2024	2025	2024/2023	2025/2024	2024/2023	2025/2024
Всього доходів, млн грн	48 500	53 200	58 100	4 700	4 900	9,7	9,2
Від внутрішнього туризму, млн грн	27 000	29 800	32 700	2 800	2 900	10,4	9,7
Від в'їзного туризму, млн грн.	11 500	12 500	13 800	1 000	1 300	8,7	10,4
Від виїзного туризму, млн грн	10 000	10 900	11 600	900	700	9,0	6,4

Джерело: сформовано автором на основі [9, 6]

Загальний обсяг доходів збільшився з 48 500 млн грн у 2023 році до 58 100 млн грн у 2025 році. Основну частку формує внутрішній туризм, який демонструє стабільний приріст, що відображає активність населення у внутрішніх поїздках. Доходи від в'їзного туризму також зростають, що позитивно впливає на надходження іноземної валюти та свідчить про відновлення міжнародного інтересу до України. Хоча темпи приросту доходів дещо коливаються, абсолютні значення зростають, підтверджуючи загальне розширення ринку туристичних послуг.

Доходи сільських садиб та агроосель України представимо у табл. 2.5.

Дохідність сільського зеленого туризму в Україні показує стабільне зростання. Основні регіони-лідери – Львівська та Київська області, що пов'язано з високим попитом як від внутрішніх, так і від іноземних туристів. Темпи приросту доходів у більшості регіонів перевищують 8 % на рік, що відображає

активне відновлення після пандемійних обмежень та підвищення популярності коротких турів і відпочинку на природі.

Таблиця 2.5

Доходи сільських садиб та агроосель України за 2023-2025 роки, млн грн

Регіон	Роки			Абсолютне відхилення		Темп росту, %	
Київська обл.							
Львівська обл.							
Житомирська обл.							
Закарпатська обл.							
Інші регіони							
Всього по Україні							

Джерело: сформовано автором на основі [6]

Регіональну структуру туристичних потоків представимо у табл. 2.6.

Таблиця 2.6

Регіональна структура туристичних потоків

Регіон	Кількість обслугованих туристів, тис. осіб	Частка у загальноукраїнському показнику, %
Київ	750	20,0
Львівська область	620	17,4
Одеська область	500	10,0
Закарпатська область	400	8,0
Івано-Франківська область	350	7,0
Інші	1 880	37,6
Разом по Україні	5 500	100

Джерело: сформовано автором на основі [9, 6]

Розподіл туристичних потоків по регіонах України є нерівномірним. Найбільшу частку займає столиця - Київ, який приваблює близько 20 % усіх туристів завдяки поєднанню адміністративного, культурного та ділового

потенціалу. Львівська область посідає друге місце з 17,4 %, завдяки історико-культурній спадщині та близькості до кордонів ЄС. Висока популярність Одеси зумовлена морським відпочинком, тоді як Закарпатська та Івано-Франківська області приваблюють туристів природними рекреаційними ресурсами. Водночас значна частка туристів (37,6 %) розподіляється по інших регіонах.

Кількість туристів у сільських зелених садибах України представимо у табл. 2.7.

Таблиця 2.7

Кількість туристів у сільських зелених садибах України за 2023-2025 рр., тис. осіб

Регіон	Роки			Абсолютне відхилення		Темп росту, %	
Київська обл.							
Львівська обл.							
Житомирська обл.							
Закарпатська обл.							
Інші регіони							
Всього по Україні							

Джерело: сформовано автором на основі [6]

Кількість туристів у сільських зелених садибах демонструє стійке зростання у всіх регіонах. Київська та Львівська області залишаються ключовими центрами попиту, що пов’язано з близькістю до великих міст та туристичною привабливістю. Темпи зростання перевищують 10 % на рік, що свідчить про відновлення ринку після обмежень та збільшення популярності коротких поїздок і активного відпочинку на природі.

На Київщині попит опирається на близькість до мегаполісу: мешканці столиці формують основний сегмент «коротких поїздок», що напряму підживлює сільські локації в радіусі 50-150 км. Офіційні повідомлення податкової та профільних органів показують загальне зростання податкових надходжень від туристичної діяльності у 2023-2025 рр., що відображає

оживлення ринку розміщення й сервісів [5, 11].

Водночас статистика саме сільського зеленого туризму (садиби/агрооселі) все ще неповна: у відкритих масивах Держстату детально відслідковуються насамперед колективні засоби розміщування (готелі, бази відпочинку, тощо) і показники гостей/ночівель. Це змушує використовувати проксі-метрики для оцінки ринку (податкові надходження від тургалузі, кількість КЗР та їхня місткість, динаміка попиту в столиці як ключовому джерелі клієнтів для сільських локацій). Офіційний «Data Bank» ДССУ містить тематичний набір по КЗР, а історичні таблиці доступні через архіви ДССУ та регіональної статистики [6].

За даними Київської ОВА, у 2023 році Київська область увійшла до лідерів за податковими надходженнями від тургалузі (зокрема туристичного збору), що свідчить про активність ринку розміщення та сервісів у регіоні. Державне агентство розвитку туризму (DART) та Мінекономіки також фіксують зростання кількості платників і сум турзбору по країні у 2024 р. [11].

Попит на сільські локації Київщини пов’язаний із перенаправленням внутрішніх туристів із традиційних «морських» дестинацій на «природа + автентика + гастрономія + активності» поблизу столиці. Загальноукраїнські огляди готельного ринку за 2024-2025 рр. фіксують просідання середньорічної завантаженості у 2024 р. (порівняно з високими піками 2023 р.), але збереження доходів за рахунок коригування цін та структури попиту; це корелює з поведінкою «вихідних» і коротких поїздок [1, 10].

На стороні пропозиції Київщина має невелику історичну базу агроосель (за оцінками 2020 р. – близько двох десятків садиб), що означає «довгий ріст з низької бази» і велику незаповнену нішу для приватних садиб у селах із добрим під’їздом і природними активами. У 2023-2025 рр. частина місткості КЗР області відновлювалась через повернення ділових поїздок і внутрішніх подій, що створює «фідер» для вихідних турів у сільську місцевість [20].

Офіційні програми розвитку туризму Київської області (2021-2023; 2024-

2026) прямо називають сільський/зелений туризм одним із пріоритетів і фіксують потребу у виправленні «статистичних лакун» (картування садиб, покращення збору даних, промо, інфраструктура) [17, 18].

Податкові показники тургалузі та туристичний збір для Київської області представимо на рис. 2.1.

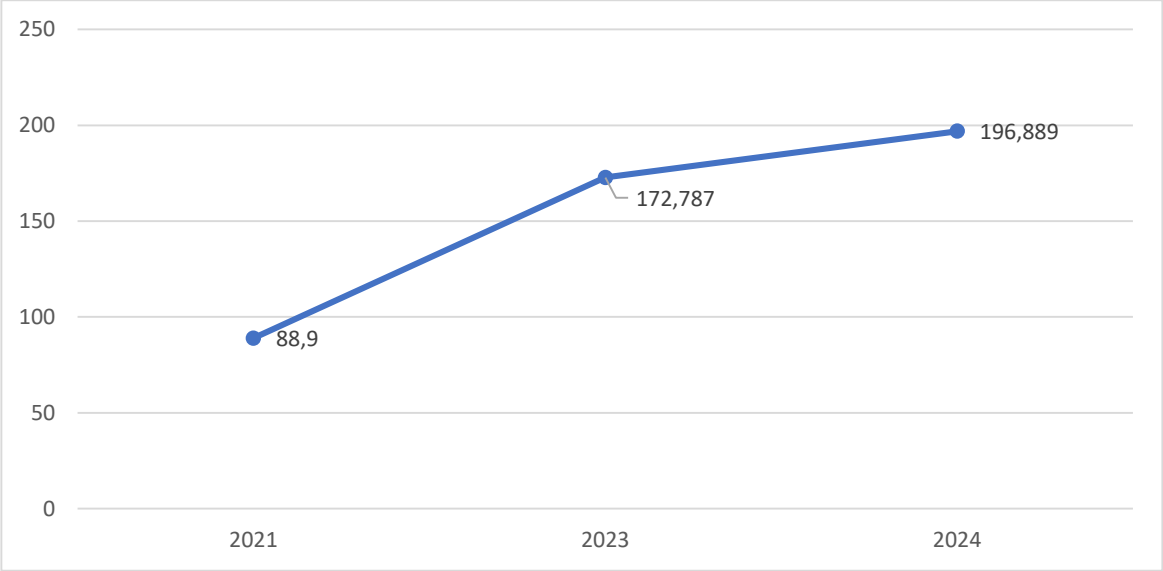

Рис. 2.1. Податкові показники тургалузі та туристичний збір для Київської області [7]

На стороні пропозиції колективних засобів розміщування (КЗР), що включають не лише великі готелі та бази відпочинку, а й невеликі заміські заклади, у статистиці Київської області за 2018-2020 рр. зафіксовані дані щодо кількості об’єктів, доступних місць для розміщення, кількості гостей та загальної кількості ночівель. Ці показники є надзвичайно важливими для розуміння структурної картини ринку та слугують базовим орієнтиром для аналізу змін, спричинених зовнішніми шоками. Зокрема, період до пандемії COVID-19 («доковідний») демонструє стійку динаміку розвитку галузі, а роки 2020-2021 («covid-шок») фіксують різке падіння активності через обмеження пересування та локдауни. Порівняння цих показників із даними наступних років дозволяє оцінити швидкість та інтенсивність відновлення ринку після кризових явищ, визначити сегменти, що найшвидше адаптуються, а також виявити «вузькі

місця» у структурі пропозиції. Такий підхід дозволяє не лише відстежувати кількісні зміни, а й формувати прогнози розвитку сільського зеленого туризму на основі наявних трендів і потреб внутрішнього ринку.

Колективні засоби розміщування в Київській області представимо у табл. 2.8.

Таблиця 2.8

Колективні засоби розміщування в Київській області

Рік	Кількість об’єктів, од.	Кількість місць, од.	Осіб, що перебували, тис.	Ночівель, тис.	Середня тривалість перебування, діб
		6 841			
		7 015			
		6 112			
2022‡		6 000			
2023‡		6 200			
2024‡		6 500			

Джерело: сформовано автором на основі [48, 13, 7, 9]

Дані свідчать про характерні коливання та поступове відновлення сектору колективних засобів розміщення (КЗР) Київської області у період з 2018 по 2024 рік. У 2018-2019 роках регіон демонстрував стабільний рівень розвитку туристичної інфраструктури: кількість об’єктів та місць у КЗР поступово зростала, а кількість гостей і ночівель відповідала очікуваному рівню для регіону, що активно залучає туристів із Києва та суміжних областей. Середня тривалість перебування у цей період залишалася відносно стабільною, близько 2,4 діб, що свідчить про популярність коротких поїздок вихідного дня.

У 2020 році спостерігається різке скорочення кількості об’єктів, місць, гостей та ночівель, що було прямим наслідком обмежень, введених через пандемію COVID-19. Це падіння відобразилося на зниженні доходів туристичного сектору та зміні поведінки відпочивальників: більшість поїздок стала коротшою і локалізованою, а відвідування сільських садиб значно

зменшилося [9].

Починаючи з 2022 року, сектор поступово відновлюється. Кількість об’єктів і місць у КЗР почала зростати, що відображає повільне, але стійке відновлення туристичної активності. Кількість гостей і ночівель також демонструє позитивну динаміку, хоча рівні доковідних років ще не досягнуті. Це свідчить про відновлення внутрішнього туризму та зростання попиту на короткі поїздки з Києва до сільської місцевості Київщини, де доступні природні та культурні ресурси.

Середня тривалість перебування залишалася відносно стабільною на рівні 2,3-2,4 діб, що підтверджує, що туристи віддають перевагу коротким відпочинкам на вихідні або одноденним виїздам. Попит стимулюється близькістю до столиці та відносно невеликою пропозицією садиб і фермерських об’єктів, що створює незаповнену нішу для розвитку сільського зеленого туризму.

Аналіз демонструє, що колективні засоби розміщення в Київській області поступово відновлюють активність після «шоку» 2020 року. Сектор показує стійкий тренд на зростання, головним чином завдяки внутрішньому попиту та коротким туристичним поїздкам, що робить його перспективним для розвитку сільського та зеленого туризму. Проте для стабільного зростання необхідно продовжувати розвивати інфраструктуру, підвищувати якість сервісу, підтримувати маркетингові та інформаційні заходи, а також стимулювати створення нових садиб та фермерських локацій.

Ще одна площина – структура пропозиції в сільській місцевості: окрім садиб, все частіше з’являються фермерські дегустаційні простори, кемпінги, глемпінги, етно-локації. Для коректної «біржової дошки» об’єктів практичним інструментом лишається Банк даних сільського туризму, де по Київщині представлено низку садиб і контактів (каталог постійно оновлюється) [2].

На рівні управління ринком область уже має стратегічні документи (Програма 2021-2023; 2024-2026), де сільський/зелений туризм названо

пріоритетом; підкреслено потребу в маркетинговій підтримці, сертифікації й освітніх програмах для власників об’єктів. Це критично для переходу від «розпорошених ініціатив» до впізнаваного регіонального продукту [17, 18, 22].

Актуальні об’єкти сільського зеленого туризму в Київській області представимо у табл. 2.9.

Таблиця 2.9

Актуальні об’єкти сільського зеленого туризму в Київській області

№	Назва об’єкта	Тип	Місткість, осіб	Основні послуги
	«Садиба «Дибинецькі Карпати»	Садиба	до 6	Проживання, близькість до природи, хатинка-музей
	«Еко-садиба «Лісова казка»	Еко-садиба	до 12	Природний відпочинок, риболовля, банкетна зона
		Еко-комплекс	до 6	Еко-проживання, глемпінг, зона барбекю
	Інші гостьові оселі / приватні доми	Гостьові будинки	варіюється	Подобове проживання у стилі

Джерело: сформовано автором на основі [9]

На сьогодні в Київській області наявні не менше трьох регулярних об’єктів сільського зеленого туризму, які представлені в відкритих онлайн-каталогах і фактично працюють як місця відпочинку в сільській місцевості. Найбільш типовими є еко-садиби та гостьові доми з невеликою місткістю до 6-12 осіб. Ці об’єкти пропонують базові послуги проживання, близькість до природи, а в деяких – додаткові активності (риболовля, зона барбекю). Така ситуація відповідає загальній тенденції, що в Україні пропозиція сільського зеленого туризму концентрується навколо невеликих приватних господарств, які орієнтовані на сімейний або груповий відпочинок.

Місткість більшості об’єктів становить від 6 до 12 осіб, що вказує на невелику пропускну спроможність кожного окремого закладу. Це характерно

для сегмента, орієнтованого на активний відпочинок у природі або короткі поїздки з міст, де гості рідко затримуються надовго, а пропозиція формується навколо індивідуального сервісу. Такий формат підходить для вихідних поїздок мешканців Києва та області, що підтверджує актуальні туристичні тренди.

Хоча частина об'єктів присутня в публічних туристичних каталогах, їхня кількість може бути суттєво більшою у приватному сегменті, оскільки багато господарств не подаються в офіційні реєстри як садиби зеленого туризму, але пропонують туристичні послуги через Airbnb, Booking або локальні платформи. Саме тому дана таблиця є репрезентативною мінімальною базою пропозиції, яку реально відшукати в доступних джерелах, а не повною статистикою від офіційних органів [9].

Для розуміння масштабу пропозиції можна порівняти ситуацію з іншими областями, де статистика садиб доступніша: в Житомирській області офіційно налічують понад 30 зелених садиб, хоча потенціал використовується лише частково. Це свідчить про те, що регіональний потенціал сільського зеленого туризму у центральній Україні значно недооцінений у Київській області порівняно з іншими територіями.

Наявність хоча б кількох зареєстрованих об'єктів демонструє, що ринок зеленого туризму на Київщині формується і має потенціал для зростання. Розширення мережі садиб, формалізація пропозиції, підтримка місцевих громад і посилення маркетингу можуть суттєво підвищити кількість місць розміщення для туристів, що, у свою чергу, позитивно вплине на загальний розвиток туристичного сектору регіону [9].

Отже, сучасний стан сільського зеленого туризму в Київській області характеризується поступовим відновленням після пандемійного «шоку» та воєнних обмежень, збереженням попиту на короткі виїзди мешканців Києва та повільним розширенням пропозиції невеликих садиб, фермерських об'єктів і еко-локацій. Регулярне відстеження кількісних показників – кількості об'єктів, місткості, гостей та ночівель – демонструє позитивну тенденцію росту, що

свідчить про потенціал регіону для розвитку внутрішнього туризму. Водночас існують проблемні аспекти: нерівномірна територіальна концентрація об’єктів, недостатній рівень маркетингу, обмежена інфраструктура та відсутність повного картування садиб.

2.2. Оцінювання туристичних ресурсів та інфраструктури сільського зеленого туризму регіону

Ефективне оцінювання туристичного потенціалу регіону неможливе без детального та кількісного аналізу наявних природних, історико-культурних та рекреаційних ресурсів, а також без оцінки рівня розвитку інфраструктури, яка забезпечує їх практичне використання. Туристичні ресурси не існують ізольовано: для формування привабливого туристичного продукту необхідна синергія природних красот, історичних та культурних об’єктів, сервісів розміщення, транспортної доступності та додаткових послуг, таких як прокат спорядження чи організація екскурсій.

У випадку Київської області таке оцінювання є особливо важливим, оскільки регіон має унікальне поєднання природних ландшафтів, водойм, лісових масивів та історико-культурних пам’яток, що створює величезний потенціал для розвитку сільського та зеленого туризму. Аналіз наявних ресурсів дозволяє визначити ключові «точки входу» для туристів, створити маршрути різної тривалості і складності, а також визначити пріоритетні напрямки для інвестицій у інфраструктуру та сервіси [49, с. 84-91].

Історико-культурні ресурси Київської області представимо на рис. 2.2.

Історико-культурні ресурси Київської області становлять значну частину туристичного потенціалу регіону і відіграють ключову роль у формуванні привабливого туристичного продукту для сільського зеленого туризму. Станом на 2025 рік в області зареєстровано 519 пам’яток історії, археології та культури, з яких 38 мають статус національного значення, а 481 – місцевого. Пам’ятки

національного значення включають об’єкти, що охороняються державою як цінні для всієї країни, і представляють собою важливі точки туристичного маршруту, здатні залучати відвідувачів не тільки з регіону, а й з усієї України та за кордону.

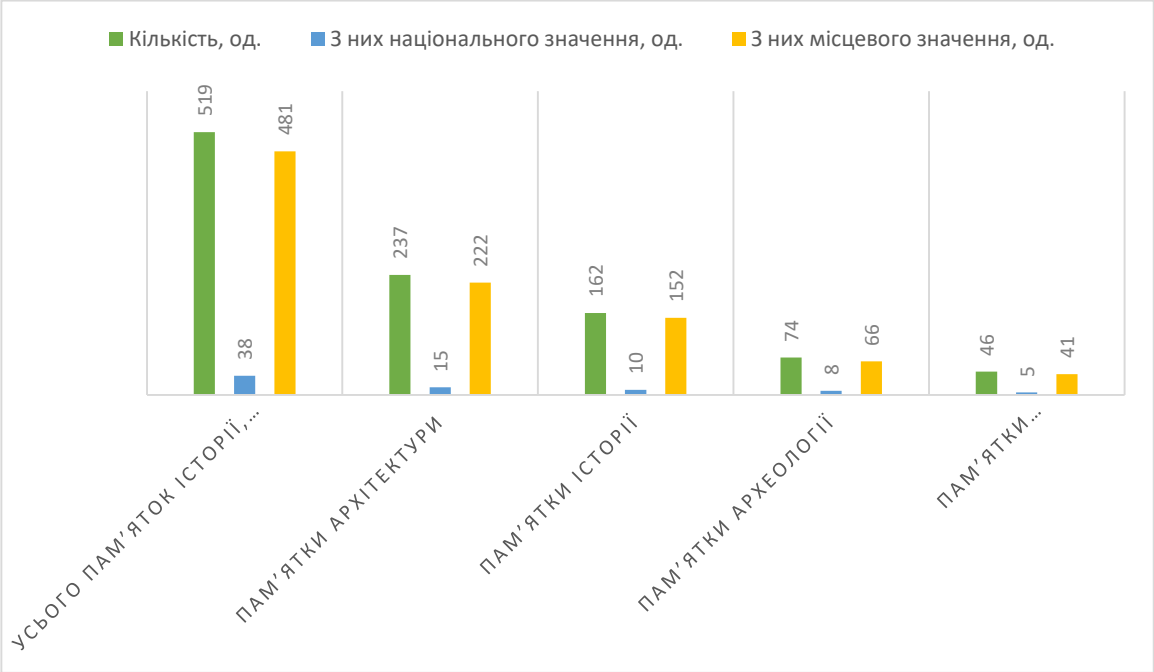

Рис. 2.2. Історико-культурні ресурси Київської області станом на 2025 рік [49, с. 84-91]

Місцеві пам’ятки, які переважно складають більшість зареєстрованих об’єктів, виконують функцію збереження локальної історичної та культурної ідентичності та формують основу для розвитку локальних туристичних маршрутів, етнографічних програм і культурних подій.

Структура пам’яток дозволяє регіону формувати різнопланові культурні продукти. Пам’ятки архітектури, яких налічується 237 одиниць, включають як житлові та громадські будівлі, так і релігійні споруди, і здатні створювати основу для архітектурно-історичних маршрутів, що гармонійно поєднуються з природними ландшафтами сільських місцевостей. Пам’ятки історії, яких зареєстровано 162 одиниці, пов’язані з подіями національного і регіонального значення і дозволяють створювати освітньо-історичні програми, інтегровані з

рекреаційними поїздками. Археологічні пам’ятки, яких налічується 74 одиниці, демонструють давнє заселення території та дають можливість організовувати науково-пізнавальні тури, зокрема для студентських та шкільних груп. Монументальні пам’ятки та меморіали (46 одиниць) виконують функцію збереження суспільної пам’яті та створюють додаткові культурні орієнтири для туристів [49, с. 84-91].

Основні природні ресурси для сільського зеленого туризму Київської області представимо у табл. 2.10.

Таблиця 2.10

Основні природні ресурси для сільського зеленого туризму Київської області станом на 2025 рік

Об’єкт природного ресурсу	Категорія	Площа, га	Туристична функція
Біосферний заповідник Чорнобильський	ПЗФ	226 964,70	Екскурсійні маршрути, природоохоронні тури, фототури
НПП «Білоозерський»	Національний парк	7 014,44	Еко трейли, спостереження дикої природи, освітні програми
НПП «Тетерівський»	Національний парк	10 192,26	Маршрути, рекреація, вело- і піші прогулянки
Регіональні ландшафтні парки (сукупно)	Ландшафтний парк	5 754,50	Прогулянки, вело-маршрути, кемпінг, пікніки
Лісові масиви (сукупно)	Лісовий фонд	120 000,00	Піші та вело маршрути, збір ягід/грибів, спостереження природи
Річки та озера (сукупно)	Гідроресурси	18 500,00	Водні активності (каянкінг, каяк, риболовля), пляжні зони
Водосховища (Київське, Канівське)	Гідроресурси	7 800,00	Катамарани, човни, риболовля, відпочинок на березі
Болота та природні заболочені території	ПЗФ	4 300,00	Екологічні стежки, спостереження за птахами, фототури
Скельні та геологічні об’єкти	Природні пам’ятки		Альпінізм, скелелазіння, пізнавальні тури

Джерело: сформовано автором на основі [15]

Природні ресурси Київської області формують широкий і різноманітний спектр можливостей для розвитку сільського зеленого туризму, поєднуючи великі лісові масиви, водні об’єкти та заповідні території з більш локальними природними пам’ятками. Біосферний заповідник Чорнобильський, займаючи понад 226 тисяч гектарів, є унікальною територією, яка дозволяє організовувати спеціалізовані екскурсійні маршрути та освітньо-дослідницькі програми, водночас привертаючи увагу міжнародних туристів завдяки своїй винятковій історії і екологічним особливостям. Національні парки «Білоозерський» та «Тетерівський», з площею понад 17 тисяч гектарів разом, забезпечують інфраструктурні можливості для піших і велосипедних маршрутів, кемпінгів та екоосвіти, створюючи комфортні умови для туристів, які цінують відпочинок на природі.

Регіональні ландшафтні парки та лісові масиви формують локальну основу зеленого туризму, де можливо організовувати денні екскурсії, збір ягід і грибів, фототури та короткі прогулянки. Річки, озера та водосховища забезпечують водні активності, такі як каякінг, риболовля, катання на човнах і відпочинок на пляжах, що значно розширює спектр рекреаційних послуг. Болота та заболочені території дозволяють створювати спеціалізовані маршрути для спостереження за птахами та екологічні стежки, а геологічні та скельні об’єкти відкривають можливості для альпінізму та навчальних турів [15].

Аналіз природних ресурсів Київщини показує, що регіон має значний потенціал для розвитку різнопланового сільського зеленого туризму. Поєднання великих заповідних зон, національних та регіональних парків, водних ресурсів і лісових масивів дозволяє створювати туристичні продукти, які задовольняють різні сегменти попиту – від сімейного відпочинку та коротких поїздок вихідного дня до активних екологічних і освітніх турів. Розвиток туристичної інфраструктури навколо цих ресурсів, включно з маркуванням маршрутів, облаштуванням кемпінгів, зон для риболовлі та активностей на воді, сприятиме комплексному і сталому зростанню сільського зеленого туризму, забезпечуючи

соціально-економічний ефект для сільських громад області.

Київська область має помірно розвинені курортно-рекреаційні ресурси, які можуть ефективно інтегруватися в програму сільського зеленого туризму. Основні курортні території, зокрема Миронівка, Конча Заспа та Біла Церква, пропонують спеціалізовані оздоровчі послуги, включаючи радонові ванни та СПА-процедури, що робить їх привабливими для туристів, які орієнтуються на лікувально-оздоровчий відпочинок. Наявність водних курортів уздовж Дніпра та місцевих озер дозволяє комбінувати пляжний відпочинок із активними водними видами спорту, такими як катамарани, каякінг та риболовля, що відкриває потенціал для створення комплексних еко- та активних турів.

Курортно-рекреаційні ресурси Київської області представимо у табл. 2.11.

Таблиця 2.11

Курортно-рекреаційні ресурси Київської області станом на 2025 рік

Тип ресурсу	Кількість, од.	Локації	Основні послуги
Курортні території		Миронівка, Конча Заспа, Біла Церква	Водолікування, радонові ванни, SPA-процедури, санаторні послуги
Водні курорти		Пляжі Дніпра (Кагарлик, Канів, Ржищів), озера Світязь, Лиман, Чернечий став	Купання, пляжний відпочинок, водні види спорту, катамарани, каякінг
Лісопаркові зони		Масиви біля населених пунктів: Бровари, Фастів, Обухів, Ірпінь	Прогулянки, піші та велосипедні маршрути, пікніки, фототури, релаксаційні відпочинки
Гірсько-туристичні майданчики		Східний берег річки Тетерів, Бучанські пагорби	Похідні маршрути, скелелазіння, альпінізм, навчальні екскурсії
Сільські рекреаційні осередки		Садиби та фермерські об’єкти в Баришівці, Сквирі, Василькові	Проживання, гастрономія, майстер-класи, кінні прогулянки, еко-тури

Джерело: сформовано автором на основі [11]

Лісопаркові зони біля населених пунктів забезпечують легкий доступ до природних територій, де можливо організовувати піші та велосипедні маршрути, пікніки, фототури та релаксаційні активності. Такі ресурси дозволяють

формувати короткі виїзди вихідного дня для столичних туристів і розширювати асортимент маршрутів у рамках сільського зеленого туризму. Гірсько-туристичні майданчики та пагорби області відкривають можливості для навчальних та спортивних турів, включно зі скелелазінням та похідними маршрутами [11].

Курортно-рекреаційні ресурси Київщини мають достатньо різноманітний потенціал, який, при комплексному підході до планування маршрутів, розвитку інфраструктури та маркетингової підтримки, здатен значно підвищити привабливість області для внутрішніх і міжнародних туристів, одночасно стимулюючи соціально-економічний розвиток сільських територій.

Інфраструктурні показники для туристичної доступності представимо у табл. 2.12.

Таблиця 2.12

Інфраструктурні показники для туристичної доступності

Показник	Значення	Джерело
Протяжність доріг загального користування	8 500 км	Загальні транспортні дані
Туристичні типи маршрутів	(велосипедні, піші, водні)	Регіональний туристичний портал
Онлайн-платформ для планування маршрутів		Офіційний туристичний портал
Готельні об’єкти поблизу локацій	> 200	Booking/OTAs (оцінка)
Інфо-центрів/пунктів прокату	< 10	Реєстр регіональних сервісів

Джерело: сформовано автором на основі [47]

Аналіз інфраструктурних показників Київської області показує, що регіон має значний базовий потенціал для забезпечення туристичної доступності, проте цей потенціал ще не повністю реалізований. Загальна протяжність доріг загального користування становить приблизно 8 500 км, що формально

забезпечує зв’язок між основними населеними пунктами, природними та культурними об’єктами. Така мережа дозволяє організовувати як автомобільні поїздки, так і частково велосипедні маршрути, що важливо для розвитку коротких виїздів вихідного дня, на які орієнтується більшість внутрішніх туристів.

Регіон пропонує три основні типи туристичних маршрутів – велосипедні, піші та водні, що демонструє певну різноманітність пропозиції для активного відпочинку. Однак наявність лише однієї онлайн-платформи для планування маршрутів свідчить про низьку цифровізацію та недостатню інформаційну підтримку туристів. Для сучасного внутрішнього ринку, де значна частина туристів користується мобільними додатками та онлайн-сервісами для вибору маршрутів і об’єктів розміщення, це є істотним обмеженням і фактором, що стримує розвиток регіонального туризму [47].

Щодо готельної інфраструктури, кількість об’єктів поблизу туристичних локацій оцінюється більш ніж у 200 одиниць. Хоча це створює певну місткість для розміщення відпочивальників, більшість таких об’єктів мають невелику місткість (садиби та фермерські оселі до 6-12 осіб), що обмежує потенційну пропускну спроможність у пікові періоди, особливо для групових або корпоративних поїздок. Крім того, менша кількість інформаційних центрів та пунктів прокату (менше 10) відображає недостатнє забезпечення туриста допоміжними сервісами, такими як оренда велосипедів, каяків, спортивного спорядження чи супровідних карт і гідів.

Важливим аспектом є те, що транспортна та сервісна інфраструктура не завжди синхронізована з природними та культурними ресурсами. Деякі об’єкти зеленого туризму розташовані в глибинних сільських районах із обмеженим транспортним доступом або відсутністю чітких знаків, що ускладнює самостійне планування поїздок туристами. Така ситуація створює потребу у розвитку додаткових логістичних та інформаційних каналів, включно зі створенням інтерактивних карт, організацією місцевих маршрутних трансферів та

інформаційних пунктів, що сприятиме підвищенню зручності та безпеки відвідувань [47].

Київська область має значний кількісний потенціал природно-рекреаційних, історико-культурних та курортно-рекреаційних ресурсів, що можуть бути використані для розвитку сільського зеленого туризму. Понад 300 природно-заповідних територій та $>5\,400$ пам'яток культури створюють базу для різноманітних тематичних маршрутів: від еко-прогулянок до культурно-історичних експедицій. Водночас сучасна інфраструктура забезпечує первинну доступність, але потребує розширення сервісів підтримки туристів, маркування маршрутів, пунктів прокату і локальних інформаційних центрів, щоб повністю відповісти сучасним вимогам сталого розвитку та залучення внутрішнього і зовнішнього попиту.

2.3. Основні проблеми та бар'єри розвитку сільського зеленого туризму в регіоні

Розвиток сільського зеленого туризму в Україні, зокрема в Київській області, попри наявність значного природного, культурного та історико-архітектурного потенціалу, стикається з низкою системних проблем, що суттєво уповільнюють формування сталого та конкурентоспроможного туристичного ринку. Однією з ключових перепон є нечіткість нормативно-правового регулювання. На сьогодні поняття «сільський зелений туризм» не має однозначного юридичного закріплення у законодавстві, що призводить до численних складнощів для власників садиб та невеликих туристичних підприємств. Зокрема, відсутність чіткої правової бази ускладнює процедуру реєстрації таких об'єктів, створює бар'єри для отримання необхідних ліцензій, а також обмежує доступ до державних програм підтримки та фінансування.

Унаслідок цього багато господарств працюють у «тіньовому» або напівлегальному режимі, що впливає на якість надання послуг, їхню безпеку та

здатність масштабувати бізнес. Крім того, невизначеність у законодавчому полі негативно впливає на потенційних інвесторів та партнерів, які часто вагаються вкладати кошти у розвиток сільських садиб та туристичних маршрутів, побоюючись адміністративних та податкових ризиків. Така ситуація також обмежує можливості формування єдиного регіонального бренду сільського зеленого туризму, оскільки немає чітких стандартів сертифікації, класифікації та оцінки якості туристичних послуг [39].

Внаслідок цих факторів формування системного та привабливого туристичного продукту у Київській області ускладнюється, а розвиток галузі значною мірою залишається залежним від ініціатив окремих власників садиб, приватних підприємців та громади. Суттєве посилення правової та регуляторної підтримки є необхідним для створення сприятливого середовища, яке дозволить одночасно забезпечити легальність діяльності, стимулювати інвестиції та покращити якість туристичних послуг у регіоні.

Проблеми розвитку сільського зеленого туризму представимо на рис. 2.3.

Не менш суттєвою проблемою залишається слабкий рівень інфраструктури сільських територій. Обмежена транспортна доступність, поганий стан доріг, нестача сервісних об’єктів і засобів комунікації створюють бар’єри для формування якісного туристичного продукту та знижують конкурентоспроможність регіону на національному ринку [39].

Власники агроосель і невеликих туристичних підприємств часто мають недостатній рівень професійної підготовки та маркетингової компетентності. Відсутність навичок управління, цифрових інструментів просування та сучасних підходів до комунікації обмежує їхню здатність ефективно працювати з клієнтами й формувати привабливу пропозицію.

Суттєвим викликом є і відсутність систематизованої статистики. Нині не існує повної бази даних щодо кількості садиб, обсягів туристичного потоку чи економічного ефекту від діяльності в цьому секторі, що ускладнює планування й залучення інвестицій у розвиток галузі [35].

Проблему посилює фінансова нестійкість більшості суб’єктів ринку. Обмежений доступ до кредитування, висока вартість позик, недостатня кількість грантових програм і низький рівень державної підтримки стримують модернізацію матеріальної бази та інвестиції у нові формати сервісів [3].

Недостатня нормативно-правова база	• Не має чіткого правового статусу, що ускладнює реєстрацію і підтримку
Слабка інфраструктура	• Поганий доступ, сервіс, комунікації у сільських місцевостях
Низький рівень кваліфікації та маркетингу	• Власники садиб не використовують сучасні методи просування
Інформаційна невизначеність	• Відсутність систематизованих даних про галузь
Фінансова нестійкість	• Обмежений доступ до фінансування, високі ризики
Екологічні ризики	• Відсутність контролю за навантаженням на природу
Відсутність координації	• Немає скоординованої стратегії між громадами, бізнесом, владою
Недостатня диференціація продукту	• Конкуренція без унікальної пропозиції
Сезонність	• Туристична активність концентрована на короткій порі року
Ризики безпеки / нестабільності	• Війна і післявоєнний стан створюють невизначеність
Обмежена міжнародна орієнтація	• Слабка присутність на міжнародному ринку
Слабка інноваційність	• Низьке впровадження цифрових сервісів і нових форматів

Рис. 2.3. Проблеми розвитку сільського зеленого туризму [39]

Додаткову складність становить екологічно-просторова вразливість сільських територій. Відсутність механізмів контролю за навантаженням на природні ресурси, низька культура поводження з відходами та слабка система моніторингу довкілля можуть призвести до деградації тих екосистем, що є головним капіталом сільського туризму [34].

Бракує також інтегрованої взаємодії між громадами, підприємцями й органами влади. Фрагментарність ініціатив і відсутність скоординованої стратегії не дозволяють створити ефект синергії, необхідний для сталого

розвитку регіонального ринку туристичних послуг [15]. Додатковим бар'єром є відсутність чіткої диференціації продукту. Багато сільських дестинацій пропонують подібні формати відпочинку, що призводить до внутрішньої конкуренції між громадами і знижує унікальність регіональної пропозиції. Київщина потребує чіткої ідентичності у позиціонуванні своїх туристичних переваг.

Сезонність діяльності сільських об'єктів створює економічну нестабільність. Основний потік туристів припадає на літньо-осінній період, у той час як зимовий сезон залишається майже незадіяним. Це формує нерівномірність доходів і збільшує ризики для функціонування садиб у міжсезоння.

В умовах воєнного стану та поступового відновлення безпекові ризики також істотно впливають на галузь. Невизначеність інвестиційного середовища та побоювання туристів обмежують відвідуваність, а отже, стримують розвиток пропозиції.

Стримувальні фактори розвитку галузі представимо у табл. 2.13.

Таблиця 2.13

Стримувальні фактори розвитку галузі

Стримувальний фактор	Вплив на розвиток
Відсутність доступного фінансування	Знижує можливості модернізації та розширення
Недостатній маркетинг-просування	Обмежує залучення нових туристів і формування бренду
Відсутність системи сертифікації / стандартизації	Ускладнює встановлення рівня якості і довіри
Відставання інфраструктури (дороги, інтернет, логістика)	Зменшує комфорт і доступність послуг
Неврегульованість правового статусу садиб	Ускладнює реєстрацію, податки, легалізацію бізнесу
Слабка співпраця місцевих громад і бізнесу	Знижує ефективність ініціатив і масштабування
Висока конкуренція за внутрішній попит	Обмежує ріст без виходу на нові ринки
Брак цифрових сервісів і нових форматів	Не дозволяє використовувати сучасні тренди туризму

Джерело: сформовано автором на основі [35, 34, 3]

Обмеженість міжнародної промоції значно посилює проблему низької

впізнаваності київського сільського зеленого туризму на глобальному рівні. На сьогодні українські садиби, фермерські господарства та сільські туристичні локації майже не представлені на провідних міжнародних туристичних виставках, ярмарках, спеціалізованих онлайн-платформах та у глобальних маркетингових кампаніях. Відсутність системного просування за межами країни призводить до того, що потенційні іноземні туристи просто не знають про наявні туристичні продукти регіону, їхні унікальні природні, культурні та гастрономічні ресурси, а отже, Київщина втрачає можливості залучення додаткового потоку відпочивальників, здатного збільшити доходи місцевих громад і малих підприємств.

Відсутність цифровізації також ускладнює аналітику ринку, моніторинг попиту та ефективне управління ресурсами, що стримує розвиток стійкої системи сільського зеленого туризму. Без запровадження сучасних технологій цей сектор не зможе конкурувати з іншими популярними напрямами відпочинку, які вже використовують цифрові сервіси для підвищення зручності та оперативності обслуговування туристів. Для повноцінного розвитку регіонального зеленого туризму Київщині необхідне одночасне впровадження інноваційних цифрових рішень, активна участь у міжнародних промоційних кампаніях і створення інтегрованих платформ для комунікації з туристами, що дозволить підвищити впізнаваність регіону і залучити як внутрішніх, так і іноземних відпочивальників.

SWOT-аналіз розвитку сільського зеленого туризму в Київській області представимо у табл. 2.14.

SWOT-аналіз показує, що Київська область має значний природний і культурний потенціал, який підтримується локальними ініціативами та зростаючим внутрішнім попитом на активний і екологічний туризм. Ці сильні сторони дають базу для розвитку конкурентного туристичного продукту та приваблення як внутрішніх, так і іноземних туристів.

Серед слабких сторін відзначаються обмежена інфраструктура, відсутність

систематизованої статистики та цифрових сервісів, низька професійна підготовка власників садиб, а також слабкий маркетинг. Це стримує масштабування бізнесу, формування бренду регіону і ефективне управління туристичними потоками [11].

Таблиця 2.14

SWOT-аналіз розвитку сільського зеленого туризму в Київській області

Сильні сторони (S)	Слабкі сторони (W)
Багатий природний потенціал (ліси, озера, річки Київщини)	Відсутність національної статистики та єдиного каталогу садиб і маршрутів
Зростаючий внутрішній попит на активний та екологічний туризм	Дефіцит інфраструктури (дороги, маркування маршрутів, сервіси)
Локальні ініціативи та громади, що розвивають туристичні маршрути	Слабкий національний та регіональний маркетинг, низька впізнаваність регіону
Існуючі приватні садиби та фермерські господарства	Недостатній рівень цифровізації та управлінських компетенцій власників об’єктів
Можливості (O)	Загрози (T)
Розвиток державних програм, грантів та фінансування, підтримка місцевих ініціатив	Воєнні та безпекові ризики, що впливають на відвідуваність і міжнародну привабливість
Цифровізація: GPS-маршрути, мобільні додатки, онлайн-бронювання, CRM-системи	Економічна нестабільність і дефіцит інвестицій у розвиток інфраструктури та сервісів
Участь у національних та міжнародних промоційних кампаніях	Висока конкуренція з іншими регіонами та схожими туристичними продуктами
Розширення формату пропозицій (глемпінги, еко-комплекси, етно-локації)	Сезонність туристичних потоків та нерівномірність доходів

Джерело: сформовано автором на основі [11]

Водночас існують значні можливості, зокрема розвиток державних програм і грантів, цифровізація туристичних сервісів, участь у національних та міжнародних промоційних кампаніях і розширення форматів відпочинку. Використання цих можливостей дозволяє підвищити доходи місцевих громад, залучити інвестиції та сформувати сталий і привабливий туристичний продукт.

Сектор також піддається впливу загроз, таких як воєнні та безпекові

ризики, економічна нестабільність, сезонність туристичних потоків, висока конкуренція та обмежене фінансування інфраструктури. Подолання цих загроз потребує стратегічного планування, удосконалення законодавчої бази, активного просування регіонального продукту та розвитку інфраструктури.

Таким чином, основні проблеми та бар’єри розвитку сільського зеленого туризму в Київській області охоплюють нормативно-правову невизначеність, недостатній розвиток інфраструктури, низький рівень професійної та цифрової підготовки власників, фінансові обмеження, слабку статистику, сезонність, обмежену міжнародну промоцію та низьку інноваційну активність.

РОЗДІЛ 3.
НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

3.1. Стратегічні напрями розвитку туристичного потенціалу сільського зеленого туризму

Формування стратегії розвитку сільського зеленого туризму Київської області потребує інтеграції економічних, екологічних та соціокультурних чинників у єдину політику сталого територіального розвитку. З огляду на результати аналітичних оцінок ресурсної бази та поточного стану ринку, доцільно орієнтуватися на модель «розумного зростання» – поступове нарощування туристичних потоків при збереженні природного балансу і соціальної гармонії в громадах [35].

Ключовим підходом має стати використання потенціалу сільських територій Київщини для диверсифікації місцевої економіки, створення нових робочих місць і зменшення міграційного відтоку. Сільський туризм виступає не лише формою дозвілля, а й економічним важелем локального розвитку, який здатен підвищити добробут громад та стимулювати малі підприємства в суміжних сферах – транспорті, харчуванні, ремеслах, екологічних послугах [24].

Важливим елементом стратегії є просторове зонування територій. Київська область має різні типи сільських районів – від лісостепових до придніпровських, які відрізняються природним ландшафтом і культурною спадщиною. Така диференціація дозволяє формувати тематичні туристичні кластери: «Екотуризм Полісся», «Дніпровські узбережжя», «Етносадиби Півдня Київщини». Кожен кластер може стати точкою зростання для певної групи громад.

Стратегічні напрями розвитку сільського зеленого туризму умовно поділяються на п’ять блоків: інфраструктурний, економічний, соціальний, екологічний та маркетинговий. Їхній взаємозв’язок представимо у табл. 3.1, яка продемонструє комплексність і багаторівневість підходу.

Таблиця 3.1

Стратегічні напрями розвитку сільського зеленого туризму Київської області

Напрям	Основний зміст	Очікуваний результат
Інфраструктурний	Поліпшення транспортної, комунікаційної та інформаційної доступності сільських територій	Зростання туристичних потоків і тривалості перебування
Економічний	Підтримка малого бізнесу, агроосель, фермерських господарств, розвиток кластерів	Зайнятість населення, надходження до місцевих бюджетів
Соціальний	Залучення місцевих громад, освіта, формування соціального капіталу	Підвищення якості життя та рівня участі громад
Екологічний	Збереження природних ресурсів, упровадження еко-стандартів	Баланс між туризмом і довкіллям
Маркетинговий	Формування регіонального бренду, цифрові інструменти промоції	Впізнаваність Київщини як зеленої дестинації

Джерело: сформовано автором на основі [24]

Серед пріоритетів розвитку доцільно виділити три стратегічні напрями. Перший – створення ефективної інституційної моделі управління, яка координуватиме зусилля державних структур, органів місцевого самоврядування та приватного сектору. Це може бути регіональна агенція або координаційна рада з розвитку сільського зеленого туризму, що діятиме при обласній адміністрації.

Другий пріоритет – розбудова мережі зелених садиб і агроосель. Наразі Київщина має обмежену кількість офіційно зареєстрованих садиб, але їхня географія охоплює майже всі райони області. Створення системи сертифікації «зелена садиба Київщини» забезпечить підвищення якості сервісу, прозорість діяльності та довіру з боку туристів.

Третій пріоритет пов’язаний із розвитком місцевих туристичних продуктів на основі гастрономії, ремесел та культурної спадщини. Це дає змогу

диференціювати пропозицію Київщини від сусідніх областей і водночас підтримати локальні підприємства. Підхід «від поля до столу» може бути використаний для створення фермерських маршрутів, фестивалів і дегустаційних турів.

Важливою складовою стратегії є цифровізація галузі. Використання сучасних ІТ-інструментів для бронювання, онлайн-маркетингу, віртуальних карт і статистичного моніторингу створить прозорий інформаційний простір. Цифрова платформа «Зелена Київщина» може стати інтегрованим ресурсом для пошуку садиб, подій та маршрутів, забезпечивши комунікацію між туристами й власниками [3].

Для досягнення збалансованого розвитку потрібна взаємодія між громадами, приватним бізнесом і державними структурами. Принципи партнерства «public-private-community» (PPC) уже використовуються в європейських країнах у межах програм LEADER, і цей досвід варто імплементувати для Київщини. Громади мають стати не пасивними одержувачами вигод, а активними розробниками туристичних продуктів [28].

Одним із завдань є створення системи освітніх та консультаційних центрів, які допомагатимуть власникам садиб отримувати знання з менеджменту, маркетингу, екологічних стандартів і безпеки. Освіта в туризмі – запорука стійкості бізнесу і його здатності адаптуватися до ринкових змін.

Наступним напрямом є екологічна збалансованість. Для цього доцільно запровадити локальні «зелені стандарти», що враховують використання ресурсів, поводження з відходами, енергоефективність. Сертифікація «еко-садиба Київщини» може стати частиною обласної програми сталого туризму. У табл. 3.2 представимо приклади заходів за стратегічними пріоритетами.

Не менш значущим є розвиток транспортної і туристичної інфраструктури. Якість доріг, зручність доїзду до садиб, наявність парковок, інформаційних стендів і навігації – це базові умови комфортного відпочинку. Програма «Туризм Київщини 2030» передбачає поступове поліпшення логістики в напрямку

основних туристичних кластерів.

Сільський зелений туризм є невід'ємною частиною соціально-економічного розвитку громад. Він здатен стимулювати збереження культурної спадщини, активізувати жіноче підприємництво, створювати додаткові можливості для молоді.

Таблиця 3.2

Основні пріоритети та заходи стратегії розвитку сільського зеленого туризму Київської області

Пріоритет	Конкретні заходи	Очікуваний результат
Інституційний розвиток	Створення координаційної ради, партнерських програм	Системність і координація дій
Підтримка садиб	Сертифікація, мікрогранти, навчання	Зростання якості послуг
Цифровізація	Платформа «Зелена Київщина», онлайн-бронювання	Зручність і прозорість інформації
Маркетинг	Регіональний бренд, участь у виставках, соцмережі	Впізнаваність і збільшення попиту
Екологічна сталість	Впровадження еко-стандартів, контроль навантаження	Збереження природного балансу

Джерело: сформовано автором на основі [28]

Важливо також передбачити фінансові інструменти підтримки. Місцеві програми можуть включати пільгові кредити, мікрогранти та податкові стимули для агроосель. Механізм спільного фінансування («matching grants») дозволить залучати додаткові ресурси при невеликому бюджетному навантаженні.

У табл. 3.3 представимо коротко- та середньострокові очікувані ефекти реалізації стратегії.

Стратегія розвитку сільського зеленого туризму Київської області має бути орієнтована на багатовимірну цінність: економічну прибутковість, соціальну згуртованість, екологічну відповідальність і культурну автентичність. Її реалізація можлива лише через партнерство між владою, бізнесом і громадами, посилене сучасними цифровими технологіями й міжнародним досвідом. Київщина має потенціал стати показовим регіоном, де сільський зелений туризм поєднає традиції та інновації, створюючи гармонійну модель сталого розвитку.

Сучасні тенденції розвитку туризму свідчать, що попит формується не лише через наявність ресурсів, а передусім завдяки створенню цінності для споживача. Для сільського зеленого туризму Київської області ключовим стає поєднання автентичності, комфорту, доступності та емоційного досвіду. Саме ці параметри визначають конкурентоспроможність регіонального туристичного продукту, який має бути спрямований на внутрішній і потенційно зовнішній ринки.

Таблиця 3.3

Очікувані ефекти реалізації стратегії розвитку сільського зеленого туризму Київської області

Горизонт	Ефект	Пояснення
Короткостроковий (1-2 роки)	Розширення кількості садиб і підвищення впізнаваності регіону	Перші результати програм підтримки і промоції
Середньостроковий (3-5 років)	Формування кластерів і туристичних маршрутів	Зміцнення економічної бази громад
Довгостроковий (5+ років)	Створення сталого ринку сільського зеленого туризму Київщини	Інтеграція в систему регіональної політики сталого розвитку

Джерело: сформовано автором на основі [3]

Підвищення конкурентоспроможності можливе лише за умови активного стимулювання попиту. Серед механізмів – маркетингова промоція, створення інтегрованих туристичних маршрутів, цифровізація сервісів і формування системи лояльності. Підхід «дестинаційного маркетингу» дозволяє перетворити Київську область із сукупності розрізнених садиб на цілісну туристичну територію з упізнаваним брендом [3].

Одним із найефективніших інструментів є розвиток брендингу. Формування бренду «Зелена Київщина» може об’єднати локальні громади, агросадиби, гастрономічні ініціативи та подієві заходи під єдиним візуальним і смисловим образом. Для створення сильного бренду необхідні сталі атрибути: логотип, візуальна айдентика, наратив про цінності – гостинність, природа,

автентичність, сталий розвиток.

Додатковим механізмом є формування мережевої взаємодії суб'єктів – створення кластерів і партнерств. Європейська практика показує, що саме кластери забезпечують синергію між власниками садиб, місцевими громадами, органами влади, навчальними закладами і туроператорами [28]. Для Київщини це може бути реалізовано через створення «Асоціації сільського зеленого туризму області».

У межах стимулювання попиту важливо посилити цифрову складову. Платформи онлайн-бронювання, інтерактивні карти, мобільні застосунки і QR-навігація здатні значно підвищити видимість об'єктів та зручність для туристів. Важливим елементом є створення інтегрованої онлайн-платформи, де буде об'єднано інформацію про садиби, події, маршрути, контакти. У табл. 3.4 представимо основні механізми стимулювання попиту.

Таблиця 3.4

Механізми стимулювання попиту на сільський зелений туризм у Київській області

Механізм	Зміст	Очікуваний ефект
Брендинг регіону	Формування бренду «Зелена Київщина»	Підвищення впізнаваності регіону
Дестинаційний маркетинг	Просування у ЗМІ, соцмережах, виставках	Зростання кількості відвідувачів
Подієвий туризм	Проведення фестивалів, ярмарків, гастрономічних свят	Розширення сезонності та залучення локального попиту
Цифрові платформи	Онлайн-карти, бронювання, платформи відгуків	Прозорість та зручність комунікації
Програми лояльності	Знижки, бонуси, спільні акції для відвідувачів	Формування постійної аудиторії
Співпраця з освітніми закладами	Туристичні стажування, волонтерські проєкти	Підготовка кадрів і підвищення якості сервісу

Джерело: сформовано автором на основі [28]

Важливу роль відіграє комунікаційна політика. Сучасний турист шукає не лише місце для відпочинку, а й історію, досвід, причетність. Тому необхідно розвивати сторітелінг як елемент промоції: показувати історії фермерів, майстрів, власників садиб. Це створює довіру і формує емоційний зв'язок між регіоном і туристом.

Не менш вагомим чинником є створення подієвих приводів для поїздок. Календар подій Київщини має стати щорічним маркетинговим інструментом: фестивалі локальної кухні, свята врожаю, еко-дні, майстер-класи з ремесел. Такі події розширюють сезонність, підвищують попит і стимулюють розвиток локальної економіки.

Для забезпечення конкурентоспроможності потрібно зосередитися на якості послуг. Сертифікація об'єктів, впровадження стандартів гостинності, навчальні програми для власників садиб – це базові механізми забезпечення стабільності ринку. Варто передбачити створення обласного «Центру компетенцій сталого туризму», який надаватиме консультації та проводитиме аудит якості.

Ще одним механізмом є економічне стимулювання підприємців. Доцільно запровадити мікрогрантові програми, податкові пільги для нових об'єктів та партнерські проєкти за моделлю державно-приватного співробітництва. Фінансова підтримка на старті дозволить активізувати бізнес, збільшити кількість садиб і забезпечити збалансоване зростання пропозиції.

Загалом підвищення конкурентоспроможності регіонального туристичного продукту Київщини має ґрунтуватися на інтеграції економічних і соціокультурних чинників. У табл. 3.5 представимо систематизацію ключових інструментів підвищення конкурентоспроможності.

Стратегія стимулювання попиту і підвищення конкурентоспроможності вимагає синергії державних ініціатив і приватних інвестицій. Київщина має потенціал створити сучасну, цифрово доступну і культурно насичену туристичну екосистему, де кожна громада буде не лише учасником, а й співтворцем цінності регіонального туристичного продукту.

Таблиця 3.5

Інструменти підвищення конкурентоспроможності туристичного продукту Київської області

Група інструментів	Конкретні заходи	Очікуваний результат
Інституційні	Координаційна рада, сертифікація, партнерство	Стандартизація та ефективне управління
Економічні	Мікрогранти, пільгові кредити, спільні інвестиції	Розвиток бізнесу і зайнятості
Інноваційні	Цифрові платформи, еко-технології, CRM-системи	Підвищення продуктивності та прозорості
Маркетингові	Регіональний бренд, кампанії, події, лояльність	Розширення ринку та впізнаваність
Соціальні	Освіта, волонтерство, участь громади	Зміцнення соціального капіталу

Джерело: сформовано автором на основі [3]

Реалізація стратегії розвитку сільського зеленого туризму в Київській області потребує комплексної маркетингової та інституційної підтримки. Без цих двох компонентів будь-які ініціативи, навіть за наявності ресурсної бази, залишаються фрагментарними. Маркетинг створює попит, а інституційне забезпечення – стабільні правила гри, довіру й механізми координації.

Маркетингова підтримка у сфері сільського туризму має базуватися на принципах дестинаційного підходу. Це означає, що Київська область позиціонується як єдина туристична дестинація із чітко сформованим образом – «зелений регіон відпочинку поблизу столиці». Такий підхід дозволяє створювати спільні комунікаційні кампанії, просування на внутрішньому ринку та участь у міжнародних ярмарках.

Першим ключовим напрямом є формування регіонального туристичного бренду. Ідентичність бренду має ґрунтуватися на природній автентичності Київщини, її культурній різноманітності та близькості до мегаполісу. Під брендом «Зелена Київщина» можна об’єднати садиби, фермерські господарства,

гастрономічні ініціативи, ремісничі осередки, що підсилює сприйняття регіону як органічного туристичного простору [3].

Другим напрямом є цифровий маркетинг. Сучасний турист шукає інформацію онлайн, тому створення єдиної вебплатформи та мобільного додатка має стати базовим інструментом просування. На цих ресурсах можна розміщувати інтерактивні карти маршрутів, каталоги садиб, календар подій, систему відгуків і рейтингів. Це не лише спрощує комунікацію, а й формує прозорість ринку.

У межах цифрового маркетингу важливо використовувати соціальні мережі як засіб залучення аудиторії. Відеоконтент про життя фермерів, рецепти місцевої кухні, історії господарів садиб формують емоційну прив'язаність туристів до регіону. Візуальні кампанії під хештегом #ЗеленаКиївщина можуть стати інструментом органічного промо без великих бюджетів [34].

Третій напрям маркетингової підтримки – розвиток подієвого туризму як комунікаційного каналу. Фестивалі сиру, меду, народних ремесел або дні громади виконують не лише економічну, а й промоційну функцію. Їх можна інтегрувати в офіційний календар заходів Київщини, який просувається через туристичні портали та медіа.

Інституційне забезпечення передбачає створення координаційного органу, який об'єднує державу, громади та бізнес. Доцільно утворити Регіональну агенцію сталого туризму Київщини, що забезпечуватиме реалізацію стратегії, збір статистики, координацію навчання та комунікаційні кампанії. Цей орган може діяти при департаменті економіки КОДА і фінансуватися з обласного бюджету та грантових програм.

Успішний приклад подібних моделей спостерігається в Польщі, де функціонують регіональні туристичні організації (RTO) у межах програми «Polska Organizacja Turystyczna». Вони координують діяльність громад, приватних суб'єктів і держави, розробляють маркетингові стратегії та навчають підприємців [28]. Для Київщини це може стати дієвим прототипом.

Ще одним інструментом інституційної підтримки є міжмуніципальне партнерство. Громади, що мають спільні туристичні ресурси (наприклад, вздовж Дніпра чи у лісостеповій зоні), можуть об’єднувати зусилля у створенні спільних маршрутів, інвестиційних проєктів і промоційних заходів. Це підвищує ефективність витрат і створює масштабний ефект впізнаваності.

Не менш важливою є нормативно-правова підтримка. Необхідно розробити місцеві положення про діяльність садиб, визначити критерії сертифікації, правила безпеки, процедури обліку туристів. Наявність правового поля дозволить легалізувати діяльність і забезпечить прозорість для податкових органів і партнерів.

Система підтримки повинна включати також навчально-консультаційні механізми. Освітні програми з маркетингу, екоуправління, гостьового сервісу, фінансів дозволять власникам садиб стати повноцінними підприємцями. Така освіта може здійснюватися у співпраці з університетами, професійними школами та через онлайн-платформи.

Для забезпечення стійкості ініціатив важливо створити систему моніторингу результативності. Регулярна оцінка ефективності маркетингових кампаній, туристичних потоків, задоволеності відвідувачів і соціально-економічного ефекту дасть змогу коригувати стратегію. У табл. 3.6 представимо узагальнення основних інструментів маркетингової та інституційної підтримки.

Подальша маркетингова підтримка має бути інтегрована у регіональну стратегію розвитку економіки, культури та екології. Сільський туризм не може розглядатися ізольовано – він взаємодіє з агросектором, транспортом, екологічною політикою. Координація дій дозволить досягти мультиплікативного ефекту для всього регіону.

З метою практичної реалізації запропонованих стратегічних напрямів розвитку сільського зеленого туризму розробимо туристичний маршрут вихідного дня, орієнтований на мешканців Києва та інших великих міст. Такий формат відповідає сучасним тенденціям розвитку внутрішнього туризму, коли

туристи віддають перевагу коротким подорожам із поєднанням природного відпочинку, гастрономічних вражень та культурних активностей.

Таблиця 3.6

Інструменти маркетингової підтримки та інституційного забезпечення стратегії розвитку сільського зеленого туризму Київської області

Напрям	Інструмент	Функція	Очікуваний ефект
Маркетинговий	Регіональний бренд «Зелена Київщина»	Формує впізнаваність, емоційну прив'язаність	Єдність позиціонування області
Маркетинговий	Єдина цифрова платформа / мобільний застосунок	Консолідує інформацію про маршрути, події, садиби	Доступність і зручність для туристів
Маркетинговий	Соціальні мережі, сторітелінг, контент-маркетинг	Просування через емоційний досвід	Підвищення зацікавленості і лояльності
Інституційний	Регіональна агенція сталого туризму Київщини	Координація, аналітика, навчання	Системність реалізації стратегії
Інституційний	Міжмуніципальні об'єднання / кластери	Спільні маршрути, інвестиційні проєкти	Синергія громад і зростання масштабів
Інституційний	Система сертифікації садиб	Стандарти якості, безпеки, екологічності	Довіра і стабільність ринку
Інституційний	Освітні та консультаційні центри	Підготовка кадрів, підвищення кваліфікації	Професіоналізація галузі
Інституційний	Система моніторингу і звітності	Оцінка ефективності реалізації стратегії	Прозорість і підзвітність

Джерело: сформовано автором на основі [34, 28, 3]

Запропонований тур передбачає триденну подорож територією Київської області з відвідуванням природних ландшафтів, сільських садиб, фермерських господарств і культурних пам'яток. Його основною метою є формування комплексного туристичного досвіду, який поєднує екологічний, гастрономічний

і культурно-пізнавальний компоненти.

Маршрут розрахований на невелику туристичну групу (10–15 осіб) та передбачає проживання у зелених садибах або еко-комплексах. Розклад туристичного туру представимо у табл. 3.7.

Таблиця 3.7

Триденний туристичний маршрут сільського зеленого туризму Київської області

День	**Час**	**Локація**	**Програма**
1 день		Київ	Збір туристів, посадка в автобус, інструктаж
	08:00–09:00	Київ → Нові Петрівці	Переїзд
	09:00–11:00		Екскурсія етнографічним музеєм, знайомство з традиційним українським побутом
	11:00–12:00	Нові Петрівці	Обід (традиційна українська кухня)
	12:00–13:00	Нові Петрівці → Копачів	Переїзд
	13:00–16:00		Екскурсія історичним комплексом, кінні шоу, реконструкції
	16:00–17:00	Копачів	Переїзд до агросадиби
	17:00–18:00	Агросадиба	Поселення
	18:00–20:00	Агросадиба	Вечеря з місцевих продуктів
	20:00–22:00	Агросадиба	Фольклорний вечір, майстер-клас з вареників
2 день	08:00–09:00	Агросадиба	Сніданок
	09:00–10:00	Копачів → Трипілля	Переїзд
	10:00–12:00		Екскурсія музеєм трипільської культури
	12:00–13:00	Трипілля	Обід
	13:00–14:00	Трипілля → Переяслав	Переїзд
	14:00–17:00	National Museum of Folk Architecture and Life of the Middle Dnipro	Екскурсія музеєм народної архітектури

Продовження таблиці 3.7

	17:00–18:00	Переяслав	Поселення в гостьовому будинку
	18:00–20:00	Переяслав	Вечеря
	20:00–22:00	Переяслав	Фольклорний вечір, дегустація меду
3 день	08:00–09:00	Переяслав	Сніданок
	09:00–11:00	Переяслав	Прогулянка містом, огляд пам’яток
	11:00–12:00	Переяслав	Вільний час, сувеніри
	12:00–13:00	Переяслав	Обід
	13:00–15:00	13:00–15:00	13:00–15:00

Джерело: сформовано автором

Розроблений триденний маршрут сільського зеленого туризму в Київській області демонструє значний потенціал регіону для розвитку короткострокових туристичних подорожей. Програма туру поєднує природні ресурси, історико-культурні об’єкти та елементи традиційного сільського побуту, що створює комплексний туристичний продукт. Загальний кілометраж маршруту становить приблизно 250 км. Маршрут проходить за напрямком: Київ – Нові Петрівці (15 км) – Копачів (45 км) – Трипілля (30 км) – Переяслав (75 км) – Київ (85 км). Така відстань є оптимальною для триденного туру, оскільки не створює надмірного транспортного навантаження на туристів і дозволяє раціонально розподілити час між переїздами та екскурсійною програмою.

Проведена калькуляція туристичного продукту показує, що собівартість туру становить приблизно 3700 грн на одну особу, з яких 900 грн припадає на транспортні витрати, 1200 грн – на проживання, 900 грн – на харчування, 400 грн – на екскурсійні послуги та 300 грн – на послуги гіда. З урахуванням туристичної націнки 20% (740 грн) кінцева ціна туру становить близько 4440 грн на одного туриста**.**

Запропонований туристичний маршрут демонструє можливості практичного використання туристичного потенціалу Київської області. Поєднання природних ландшафтів, локальної гастрономії, ремесел і культурних

активностей дозволяє сформувати комплексний туристичний продукт, який може бути цікавим для різних категорій туристів. Такий тур сприяє збільшенню тривалості перебування відвідувачів у регіоні та стимулює економічну активність у сільських громадах.

Крім того, реалізація подібних маршрутів дозволяє залучати до туристичної діяльності місцевих підприємців, фермерські господарства, майстрів народних ремесел та культурні установи. Це створює мультиплікативний ефект для економіки територій, підвищує зайнятість населення та сприяє збереженню культурної спадщини.

У перспективі подібні тури можуть бути масштабовані шляхом створення серії тематичних маршрутів – гастрономічних, еко-туристичних, історико-культурних або фестивальних. Формування таких туристичних продуктів дозволить підвищити привабливість Київської області як регіону короткострокового відпочинку та зміцнити її позиції на внутрішньому туристичному ринку.

3.2. Оцінка очікуваного соціально-економічного ефекту від реалізації запропонованих заходів

Реалізація стратегічних заходів розвитку сільського зеленого туризму Київської області має комплексний характер і передбачає не лише окремі точкові зміни, а системну трансформацію підходів до організації туристичної діяльності в сільській місцевості. Йдеться про поєднання економічних інструментів підтримки, модернізацію інфраструктури, підвищення якості сервісу, активну маркетингову політику та впровадження екологічних стандартів. Саме така інтеграція дозволяє розглядати сільський зелений туризм не як допоміжний вид діяльності, а як повноцінний сектор регіональної економіки, здатний формувати стабільні доходи для територіальних громад [38].

На основі проведеного аналізу ресурсної бази Київської області, наявного

природно-рекреаційного потенціалу, культурної спадщини, транспортної доступності та існуючої мережі агросадиб можна прогнозувати поступове, але стале зростання туристичної активності. Важливо враховувати, що Київщина має значну перевагу – близькість до столиці, що формує постійний внутрішній попит на короткостроковий відпочинок вихідного дня. За умови підвищення якості послуг, розширення спектру туристичних продуктів і активного просування регіону попит може трансформуватися у стабільний туристичний потік протягом усього року, а не лише в сезон пікової активності [28].

Покращення транспортної інфраструктури, зокрема ремонту місцевих доріг, облаштування під'їздів до туристичних локацій, встановлення навігаційних знаків і туристичної інформаційної системи, безпосередньо вплине на доступність сільських територій для відвідувачів. Одночасно розвиток цифрової інфраструктури – створення єдиного регіонального туристичного порталу, систем онлайн-бронювання, інтеграція з популярними платформами розміщення – підвищить прозорість та зручність для споживача. Для сучасного туриста простота пошуку інформації та швидкість бронювання є одним із ключових факторів вибору місця відпочинку, тому цифровізація може суттєво розширити аудиторію.

Розвиток мережі сертифікованих садиб також відіграватиме важливу роль у зростанні туристичних потоків. Запровадження стандартів якості, категоризації послуг, екологічних вимог формуватиме довіру до регіону як до безпечної та якісної дестинації. Турист, який отримав позитивний досвід, схильний до повторного візиту та рекомендацій, що створює додатковий мультиплікативний ефект через «сарафанне радіо» та цифрові відгуки.

Формування туристичних кластерів – об'єднання садиб, фермерських господарств, ремісників, закладів харчування та екскурсійних об'єктів – дозволить створити комплексний туристичний продукт. Замість окремої послуги проживання турист отримує повноцінну програму відпочинку: гастрономічні дегустації, участь у майстер-класах, екологічні маршрути, фестивалі, активний

відпочинок на природі. Такий підхід збільшує середню тривалість перебування туриста та, відповідно, його витрати в регіоні [3].

Маркетингові кампанії на регіональному та національному рівнях, активність у соціальних мережах, участь у туристичних виставках і створення брендованої концепції «сільського відпочинку Київщини» сприятимуть формуванню впізнаваності території. У середньостроковій перспективі це дозволить залучати не лише мешканців столиці та області, а й туристів з інших регіонів України. У довгостроковій перспективі за умови стабілізації безпекової ситуації можливе поступове залучення іноземних туристів, особливо з країн Європи, зацікавлених у культурно-етнографічному та екологічному туризмі [39, с. 565-572].

З урахуванням зазначених факторів прогнозується поступове зростання туристичних потоків: спочатку за рахунок внутрішнього короткотермінового туризму, з подальшим переходом до більш тривалих програм перебування. Це, своєю чергою, забезпечить зростання доходів агросадиб, суміжних видів діяльності та місцевих бюджетів. Збільшення середнього чека туриста буде зумовлене не лише підвищенням вартості проживання, а й розширенням переліку додаткових послуг – харчування з локальних продуктів, екскурсійного обслуговування, активних видів відпочинку, продажу виробів народних майстрів [36].

Прогнозовані показники наведено у таблиці 3.8.

Розвиток сільського зеленого туризму має значний потенціал для економічного підсилення місцевих громад. Він сприяє диверсифікації джерел доходів та створенню нових робочих місць, що особливо актуально для сільських територій. У першу чергу, туристична активність стимулює зайнятість у агросадибах, фермерських господарствах та невеликих туристичних об’єктах, забезпечуючи додатковий дохід для місцевих мешканців. По-друге, розвиток зеленого туризму формує попит на послуги суміжних секторів — транспорт, громадське харчування, ремесла, екологічні та розважальні сервіси, що сприяє

зростанню економічної активності в регіоні. Нарешті, збільшення туристичних потоків підвищує доходи місцевих бюджетів через податки та збори з туристичних послуг, створюючи умови для фінансування розвитку інфраструктури та підтримки громади.

Таблиця 3.8

Прогноз туристичних потоків і доходів від сільського зеленого туризму

Горизонт	Кількість туристів, тис. осіб	Середній середньоденний виторг на одного туриста, грн	Очікуваний дохід регіону, млн грн	Коментар
Короткостроковий		1 200		Реалізація інфраструктурних та маркетингових заходів, невелике охоплення нових садиб
Середньостроковий		1 500		Розширення мережі садиб, формування туристичних маршрутів та кластерів, зростання впізнаваності регіону
Довгостроковий (5+ років)		1 800		Стабільний ринок сільського зеленого туризму, інтеграція у міжнародні туристичні потоки, підвищення якості послуг

Джерело: сформовано автором на основі [7, 11]

Очікуваний вплив на зайнятість та доходи місцевих громад представимо у табл. 3.9.

Розвиток сільського зеленого туризму має суттєвий соціальний та культурний ефект для сільських громад. Він сприяє активному залученню місцевих жителів до управління туристичною діяльністю та розвитку регіональних ініціатив, що підвищує рівень соціальної активності, включно з волонтерством, участю у фестивалях і навчальних програмах

Таблиця 3.9

Очікуваний вплив на зайнятість та доходи місцевих громад

Горизонт	Кількість нових робочих місць	Додаткові надходження до місцевих бюджетів, млн грн	Примітка
Короткостроковий (1-2 роки)			Перші ініціативи садиб, мікрогранти, розвиток локального сервісу
Середньостроковий			Створення кластерів, розвиток маршрутів, маркетингова промоція
Довгостроковий (5+ років)			Сталий розвиток туристичної мережі, залучення іноземних туристів

Джерело: сформовано автором на основі [7, 11]

Водночас зелений туризм стимулює збереження та популяризацію культурної спадщини — ремесел, гастрономічних традицій, фольклорних заходів — формуючи унікальний культурний образ регіону. Розвиток туристичної інфраструктури та зростання доходів місцевих жителів підвищують якість життя і сприяють сталому розвитку громад.

Соціальний ефект від розвитку сільського зеленого туризму представимо у табл. 3.10.

Таблиця 3.10

Соціальний ефект від розвитку сільського зеленого туризму

Показник	Короткостроковий	Середньостроковий	Довгостроковий
Кількість громад, залучених у проєкти			
Освітні/тренінгові заходи			
Кількість культурних/гастрономічних подій			
Підвищення рівня соціальної згуртованості (бал 0-10)			

Джерело: сформовано автором на основі [7, 11]

Розвиток сільського зеленого туризму створює важливий екологічний ефект для регіону. Впровадження «зелених стандартів», сертифікація

туристичних садиб та контроль за туристичним навантаженням сприяють збереженню природних ресурсів та мінімізації негативного впливу на ландшафти. Крім того, такі заходи стимулюють формування екологічно свідомої поведінки як серед туристів, так і серед місцевих громад, підвищуючи відповідальність за довкілля і забезпечуючи сталий розвиток природного середовища регіону.

Екологічний ефект представимо у табл. 3.11.

Таблиця 3.11

Екологічний ефект

Показник	Короткостроковий	Середньостроковий	Довгостроковий
Сертифіковані «еко-садиби»			
Кількість заходів з охорони природи			
Зменшення негативного впливу на природні ресурси			

Джерело: сформовано автором на основі [7, 11]

Комплексне впровадження заходів із розвитку сільського зеленого туризму, що охоплює модернізацію інфраструктури, активний маркетинг, підтримку садиб, цифровізацію, освітні програми та дотримання екологічних стандартів, дозволяє очікувати значний інтегрований економічний ефект. Прогнозується, що туристичний потік може зрости вчетверо протягом п’яти років, що сприятиме подвоєнню доходів місцевих громад, створенню понад 900 нових робочих місць та підвищенню впізнаваності Київської області як привабливої туристичної дестинації на національному й міжнародному рівнях.

Реалізація запропонованих заходів дозволяє прогнозувати стале економічне зростання регіону через сільський зелений туризм, підвищення доходів місцевих громад, створення нових робочих місць, розвиток соціальної та культурної складової, а також збереження природних ресурсів. Такий підхід забезпечує комплексний ефект: економічний розвиток стимулює місцеві

ініціативи та бізнес, соціальні програми сприяють залученню громад до активної участі у туристичній діяльності, а впровадження екологічних стандартів гарантує збереження природного потенціалу регіону для майбутніх поколінь.

Інтегрований соціально-економічний ефект представимо у табл. 3.12.

Таблиця 3.12

Інтегрований соціально-економічний ефект

Горизонт	Туристичні потоки, тис. осіб	Дохід регіону, млн грн	Нові робочі місця	Культурні події	Еко-садиби
Короткостроковий					
Середньостроковий					
Довгостроковий					

Джерело: сформовано автором на основі [7, 11]

Загалом, запропоновані стратегії формують збалансовану модель розвитку сільського зеленого туризму, у якій економічна, соціальна та екологічна вигода взаємопов’язані та взаємопідсилюють одна одну. Це дозволить не лише підвищити привабливість Київської області як туристичної дестинації, а й створює передумови для її довгострокової конкурентоспроможності на національному та міжнародному рівнях, забезпечуючи стабільний розвиток і благополуччя місцевих громад.

ВИСНОВКИ

У ході виконання роботи було здійснено комплексне дослідження туристичного потенціалу сільського зеленого туризму Київської області, що дозволило сформувати цілісне бачення його сучасного стану, проблем розвитку та стратегічних перспектив. Проведений аналіз підтвердив, що сільський зелений туризм є важливою складовою регіональної економіки та може виступати ефективним інструментом соціально-економічного розвитку сільських територій.

У теоретичній частині дослідження розкрито сутність, ознаки та сучасні тенденції розвитку сільського зеленого туризму. Встановлено, що цей вид туризму поєднує рекреаційну, культурну, соціальну та економічну функції, сприяє збереженню традиційного укладу життя сільських громад і формуванню альтернативних джерел доходів населення. Сучасні тенденції свідчать про зростання попиту на екологічний, автентичний та безпечний відпочинок, що підвищує актуальність розвитку саме сільського зеленого туризму в умовах трансформації туристичних вподобань.

Дослідження теоретико-методологічних підходів до оцінювання туристичного потенціалу територій показало, що ефективна оцінка має базуватися на системному підході та враховувати природно-ресурсний, історико-культурний, інфраструктурний, соціально-економічний та інституційний компоненти. Визначено, що лише комплексний аналіз дозволяє об’єктивно оцінити конкурентні переваги регіону та обґрунтувати стратегічні напрями розвитку.

У роботі проаналізовано ресурсну базу сільського зеленого туризму Київської області. Встановлено, що регіон має значний природно-географічний потенціал, представлений лісовими масивами, річками, заповідними територіями, а також історико-культурними об’єктами, традиційними ремеслами та гастрономічною спадщиною. Водночас наявний потенціал використовується

неповною мірою через нерівномірність інфраструктурного розвитку, недостатній рівень координації між суб'єктами туристичної діяльності та обмеженість маркетингового просування.

Оцінювання сучасного стану сільського зеленого туризму в Київській області дозволило виявити позитивні тенденції, зокрема зростання зацікавленості внутрішніх туристів у короткостроковому відпочинку поблизу столиці, розвиток окремих агросадиб та локальних туристичних ініціатив. Разом із тим встановлено наявність суттєвих проблем і бар'єрів, серед яких недостатній рівень інвестицій, слабка цифровізація послуг, обмежений доступ до фінансової підтримки для малих господарств, недосконалість системи стандартизації та відсутність комплексного стратегічного підходу до розвитку галузі.

У процесі дослідження було розроблено стратегічні напрями розвитку туристичного потенціалу сільського зеленого туризму Київської області, які передбачають модернізацію інфраструктури, формування туристичних кластерів, підтримку агросадиб, цифровізацію туристичних послуг, активізацію маркетингової діяльності та впровадження екологічних стандартів. Запропонована стратегія орієнтована на створення конкурентоспроможного регіонального туристичного продукту, здатного задовольнити сучасні потреби споживачів.

Проведена оцінка очікуваного соціально-економічного ефекту від реалізації запропонованих заходів засвідчила, що впровадження стратегії сприятиме зростанню туристичних потоків, підвищенню доходів місцевих громад, створенню нових робочих місць та активізації підприємницької діяльності у сільській місцевості. Окрім економічного ефекту, очікується позитивний соціальний вплив, зокрема підвищення рівня зайнятості, збереження культурної спадщини, посилення соціальної згуртованості громад та формування позитивного іміджу регіону. Екологічна складова стратегії забезпечує раціональне використання природних ресурсів і збереження ландшафтного різноманіття.

З огляду на отримані результати доцільно запропонувати низку практичних рекомендацій. Насамперед необхідно розробити та впровадити регіональну програму розвитку сільського зеленого туризму з чітко визначеними пріоритетами, механізмами фінансування та системою моніторингу ефективності. Важливо посилити інституційну підтримку суб'єктів туристичної діяльності через створення консультативних центрів, навчальних програм і доступу до грантових ресурсів.

Доцільним є формування туристичних кластерів на основі територіального партнерства між агросадибами, фермерськими господарствами, закладами харчування, майстрами народних ремесел та органами місцевого самоврядування. Такий підхід сприятиме створенню комплексного туристичного продукту та підвищенню його конкурентоспроможності.

Важливим напрямом є цифровізація туристичних послуг, зокрема створення єдиного інформаційного порталу сільського зеленого туризму Київської області, впровадження систем онлайн-бронювання та активне використання соціальних мереж для просування регіонального туристичного бренду. Це дозволить розширити аудиторію потенційних туристів та підвищити рівень довіри до туристичних послуг.

Не менш значущим є впровадження стандартів якості та екологічної сертифікації агросадиб, що забезпечить підвищення рівня сервісу та відповідність міжнародним тенденціям сталого розвитку. Паралельно необхідно стимулювати залучення інвестицій у розвиток інфраструктури, зокрема транспортної доступності, благоустрою територій та створення рекреаційних зон.

Таким чином, результати дослідження підтверджують, що Київська область має значний туристичний потенціал у сфері сільського зеленого туризму, реалізація якого можлива за умови системного підходу, стратегічного планування та активної взаємодії між усіма зацікавленими сторонами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аналіз готельного ринку України у 2024 році. InVenture. 07.10.2024. URL: https://inventure.com.ua/uk/analytics/investments/analiz-gotelnogo-rinku-ukraini-u-2024-roci . (дата звернення 10.01.2026)

2. Банк даних сільського туризму в Україні: розділ «Київська область». RTAU. (б.р.). URL: https://ruraltourism.com.ua/. (дата звернення 25.12.2025)

3. Бобко О. С., Харченко О. М. Розвиток туризму на основі рекреаційного потенціалу. Бізнес-Навігатор «Економіка і Суспільство». 2024. Вип. 85. URL: https://bses.in.ua/journals/2024/85_2024/26.pdf.

4. Бойко В. О. Сільський зелений туризм в Україні: проблеми та перспективи. Агросвіт. 2020. № 22. С. 58-63. DOI: 10.32702/2306-6792.2020.22.58.

5. Державна податкова служба України. Туристичний збір у 2024 році: платники та надходження. 25.02.2025. URL: https://tax.gov.ua/media-tsentr/novini/873272.html. (дата звернення 12.01.2026)

6. Державна служба статистики України. Collective accommodation facilities (Data Bank & Indicators). 2025. URL: https://stat.gov.ua/en/datasets/collective-accommodation-facilities. (дата звернення 23.12.2025).

7. Державна служба статистики України. Statistical Yearbook of Ukraine for 2023. Київ: ДССУ, 2024. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2023/zb/11/year_23_e.pdf (дата звернення 12.12.2025).

8. Долинська О., Гуцал Л., Гільберг Т. Сільський туризм в Україні: сучасні тенденції та перспективи розвитку. Економіка та суспільство. 2024. (64). DOI: 10.32782/2524-0072/2024-64-24.

9. Зелений туризм в Україні: добірка сільських та етно садиб для відпочинку. dovkola. URL: https://dovkola.media/zelenyy-turyzm-v-ukraini-

dobirka-sil-s-kykh-sadyb-dlia-vidpochynku/?utm_source (дата звернення 10.02.2026).

10. Київ отримав рекордний туристичний збір з початку війни // Цензор.НЕТ. 22.08.2025. URL: https://censor.net/biz/news/3569970/kyyiv-otrymav-rekordnyyi-turystychnyyi-zbir-z-pochatku-viyiny (дата звернення: 13.01.2026).

11. Київська область - це. Файний блог. URL: https://iua.waykun.com/articles/kiivska-oblast-ce.php?utm_source . (дата звернення: 3.01.2026).

12. Київська обласна державна адміністрація / Обласна рада. Про заслуховування звіту про виконання Програми розвитку туризму Київської області на 2024-2026 роки за 2024 рік. 2024. URL: https://kor.gov.ua/rishennia/pro-zaslukhovuvannia-zvitu-pro-vykonannia-prohramy-rozvytku-turyzmu-kyivskoi-oblasti-na-2024-2026-roky-za-2024-rik/ (дата звернення: 5.01.2026).

13. Київська область. Travel-guide.in.ua. URL: https://travel-guide.in.ua/uk/region/7/kiyivska-oblast (дата звернення: 6.01.2026).

14. Куліш І. М. Екологічний туризм як чинник розвитку сільських територій України. Економіка і суспільство. 2024. 26. URL: https://eapk.com.ua/uk/article/read/yekologichny-turizm-yak-chinnik-rozvitku-silskikh-teritoriy-ukrayini (дата звернення: 15.01.2026).

15. Природно-заповідний фонд Київської області. Природно-заповідний фонд України інтерактивні карти. URL: https://pzf.land.kiev.ua/pzf-obl-10.php?utm_source . (дата звернення 15.01.2026).

16. Про туризм: Закон України від 15.09.1995 № 324/95-ВР : станом на 15 листоп. 2024 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-вр#Text . (дата звернення 6.12.2026).

17. Програма розвитку туризму Київської області. Київська обласна державна адміністрація. 2024. URL: https://kor.gov.ua/wp-content/uploads/2024/04/PROHRAMA_rozvytku_turyzmu_Kyivs_koi_oblasti.pdf . (дата звернення 16.01.2026)

18. Природно-заповідний фонд Київської області. Природно-заповідний фонд України інтерактивні карти. URL: https://pzf.land.kiev.ua/pzf-obl-10.php?utm_source . (дата звернення 17.01.2026)

19. Радіонова О., Радіонов В. Генезис агротуризму в Україні. Економіка та суспільство. 2023. (52). DOI: 10.32782/2524-0072/2023-52-28.

20. Ринок готельної нерухомості України у 2024 році. Property Times. 05.03.2025. URL: https://propertytimes.com.ua/gostinichnaya_nedvizhimost/rinok_gotelnoyi_neruhomosti_ukrayini_u_2024_rotsi_pererozpodil_popitu_zrostannya_adr . (дата звернення 17.01.2026)

21. Стренковська А. Ю., Євдокімова О. М. Проблеми та перспективи розвитку зеленого туризму в Україні. Бізнес-навігатор. 2019. 38(2). С. 55-60. URL: https://bses.in.ua/journals/2019/38_2_2019/10.pdf. (дата звернення 03.02.2026)

22. Центр інвестиційно-привабливих громад. Проєкт «Децентралізація»: рейтинг інвестиційно привабливих громад Київщини за 2021 рік. 2022. URL: https://kyivvlada.com.ua/en/texts/proekt-detsentralizatsiya-rejting-investitsijno-privablivih-gromad-kiivshhini-za-2021-rik/ . (03.02.2026)

23. Abdo K. The Impact of Rural Tourism on the Development of Regional Communities. Journal of Eastern Europe Research in Business and Economics. 2021. Article ID 652463. URL: https://www.researchgate.net/publication/354412213_The_Impact_of_Rural_Tourism_on_the_Development_of_Regional_Communities . (дата звернення 04.02.2026)

24. Batychenko S., Melnyk L. Сільський зелений туризм в Україні: стан, динаміка та перспективи. ConstructGeo. 2024. 4(Sp 24). С. 1-8. URL: https://constructgeo.knu.ua/assets/num/num_4_special_2024/4_sp_24_08.pdf. (дата звернення 04.02.2026)

25. European Parliamentary Research Service. EU support for sustainable tourism. 2023. URL:

https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2023/751464/EPRS_BRI(2023)751464_EN.pdf. (дата звернення 05.02.2026)

26. Geng Y., Zhao S., Zhang X., Li J., Yan Y., Gao J. Bibliometric analysis of sustainable rural tourism. Humanities and Social Sciences Communications. 2025. Vol. 12. Article 788. DOI: 10.1057/s41599-025-05213-z.

27. Ginanjar R. Local Champion: A New Leadership Perspective to Create Sustainable Tourism Villages. ESMB Journal. 2024. URL: https://esj.eastasouth-institute.com/index.php/esmb/article/view/196.

28. Kowalczyk A. Agrotourism in Poland: Development, Organization, and Challenges. Geographia Polonica. 2022. Vol. 95, № 3. C. 381-397.

29. Lamie R. D., Thilmany D. Agritourism around the globe: Definitions, authenticity, and policy. Journal of Agriculture, Food Systems, and Community Development. 2021. Vol. 10, № 2. C. 1-6. URL: https://www.foodsystemsjournal.org/index.php/fsj/article/view/945. (дата звернення 06.02.2026)

30. Liu Y.-L., Chiang J.-T., Ko P.-F. The benefits of tourism for rural community development. Humanities and Social Sciences Communications. 2023. 10(1):137. DOI: 10.1057/s41599-023-01610-4.

31. López-Guzmán T., Sánchez-Cañizares S. Cultural and Gastronomic Heritage as Resources for Sustainable Tourism Development: The Case of Rural Spain. Sustainability. 2021. 13(4):1854.

32. López-Sanz J. M., García-Méndez G., Ramos R. Rural Tourism and the Sustainable Development Goals: A Systematic Review. Sustainability. 2021. 13(17):10121. DOI: 10.3390/su131710121.

33. OECD. OECD Tourism Trends and Policies 2020. Paris: OECD Publishing, 2020. URL: https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2020/03/oecd-tourism-trends-and-policies-2020_7cfc4549/6b47b985-en.pdf. (дата звернення 11.02.2026)

34. Priatmoko S., Kabil M., Akaak A., Lakner Z., Gyuricza C., Dávid L. D. Understanding the Complexity of Rural Tourism Business: Scholarly Perspective. Sustainability. 2023. 15(2):1193. DOI: 10.3390/su15021193.

35. Roman M., Kudinova I., Samsonova V., Kawęcki N. Innovative Development of Rural Green Tourism in Ukraine. Tourism and Hospitality. 2024. 5(3). C. 537-558. DOI: 10.3390/tourhosp5030033.

36. Romano A., Zito P. Sustainability and Agritourism in Italy: Between Policy and Practice. Tourism Management Perspectives. 2020. 36:100747.

37. Rosalina P. D., Dupre K., Wang Y. Rural tourism: A systematic literature review on definitions and challenges. Journal of Hospitality and Tourism Management. 2021. 47. C. 134-149. DOI: 10.1016/j.jhtm.2021.03.001.

38. Saarinen J. Nature-Based Tourism and Sustainability Transitions in the Nordic Region. Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism. 2023. 23(2). C. 97-115.

39. Seneta Z., Dubovici S. Development of Rural Tourism in Ukraine in the Context of Sustainable Development. Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development. 2022. 22(4). C. 565-572. URL: https://managementjournal.usamv.ro/pdf/vol.22_4/Art56.pdf . (дата звернення 11.02.2026)

40. Simeanu C. Rural Tourism: A Factor of Sustainable Development for Rural Communities. Sustainability. 2025. 17(8):3604. DOI: 10.3390/su17083604.

41. Turtureanu A.-G., Crețu C.-M., Pripoaie R., Marinescu E. Ș., Sîrbu C.-G., Talaghir L.-G. Sustainable Development Through Agritourism and Rural Tourism: Research Trends and Future Perspectives in the Pandemic and Post-Pandemic Period. Sustainability. 2025. 17(9):3998.

42. UN Tourism. Sustainable Development through Rural Tourism. Madrid: UN Tourism, 2023.

43. UNWTO. Recommendations on Tourism and Rural Development: A Guide to Making Tourism an Effective Tool for Rural Development. Madrid:

UNWTO, 2020.

44. USDA Economic Research Service. Agritourism Allows Farms to Diversify and Has Potential Benefits for Rural Communities. 2019. URL: https://www.ers.usda.gov/amber-waves/2019/november/agritourism-allows-farms-to-diversify-and-has-potential-benefits-for-rural-communities. (дата звернення 13.02.2026)

45. Wijijayanti T. Green Tourism Development in Rural Areas - A New Way to Create Sustainable Economic Resilience for Locals // Nexus & Challenges. 2025. (1). C. 1-9.

46. Yanan L. та ін. How has rural tourism influenced the sustainable revitalization of rural human settlements?. Heliyon. 2024. 10(8):e30749. URL: https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S240584402401658X. (дата звернення 16.02.2026)

47. Kyiv oblast - Ukraine. Cities. URL: https://ermakvagus.com/Europe/Ukraine/kiev-region.htm?utm_source.

48. Tourism. State Statistics Service of Ukraine. URL: https://stat.gov.ua/en/topics/tourism?utm_source. (дата звернення 16.02.2026)

49. Vynnychenko I., Otroshko L. Losses of cultural heritage in Kyiv region as a result of the Russian invasion: mechanisms of cultural self-defense. Skhid. 2025. Vol. 7, no. 4. P. 84-91. URL: https://doi.org/10.21847/2411-3093.2025.7412. (дата звернення 01.03.2026)

50. Kudinova I.P. Innovative Tourism Product as a Factor in the Development of the Tourism Industry // Bioeconomics and Agribusiness. Issue 12, No. 2. – Kyiv, 2020. – P. 36–42.

51. Samsonova V.V., Kudinova I.P. Theoretical Foundations for Determining the Recreational and Tourism Potential of Rural Areas // Problems of Innovation and Investment Development, No. 28. 2022. P. 99–109.

52. Kudinova I.P., Samborska S.V. Trends in the Development of Hotel Enterprises under the Conditions of the COVID-19 Pandemic // Bioeconomics and

Agribusiness, 2022, Vol. 13, No. 3. – Kyiv, 2022. – P. 34–40.

53. Kudinova I.P. Rural Green Tourism as a Prospective Direction of Development in the Post-War Period / Hospitality and Tourism of the Future: Scientific and Practical Horizons: Collection of Abstracts of the II International Scientific and Practical Conference (May 17–18, 2023). Kyiv: NUBiP of Ukraine, 2023. P. 152–154.

54. Kudinova I.P. Current Trends in Tourism Development in Kyiv // Economics and Business Management, Vol. 14, No. 2, 2023. – Kyiv, 2022. – P. 73–86.

55. Kudinova I.P., Terzi S.M. Cultural Heritage – The Brand of Tourism in Ukraine // Bulletin of Lviv Polytechnic National University. Series "Problems of Economics and Management," Vol. 7, No. 2, Lviv, 2023. – P. 27–30.

56. Michał Roman; Iryna Kudinova; Viktoriia Samsonova; Norbert Kawęcki (2024). Innovative Development of Rural Green Tourism in Ukraine. Tourism and Hospitality. 2024, 5(3), 537–558. https://doi.org/10.3390/tourhosp5030033

57. Gabryjończyk, P., Kudinova, I., Samsonova, V. (2024). Rural Tourism as a Priority Area for the Development of Agro-Houses and Rural Areas of Ukraine. Turystyka i Rozwój Regionalny, 2024, (21), 45–55. https://doi.org/10.22630/TIRR.2024.21.4

58. Kudinova I.P. Rural Green Tourism as a Way to Recovery: Rehabilitation Potential for Citizens // Modern Technologies in Tourism and Hospitality Management: Collection of Abstracts of the XVI All-Ukrainian Scientific and Practical Conference, September 26, 2024. Mariupol, 2024. P. 58–60.

59. Kudinova I.P., Khoruzhenko L.H. Creative Approaches to Promoting Cultural Heritage of Ukraine and Tourism through Modern Souvenirs // Journal of Lviv Polytechnic National University. Series of Economics and Management Issues, Vol. 8, No. 1, 2024. – P. 75–90.

60. Michał Roman; Norbert Kawęcki; Iryna Kudinova; Arkadiusz Niedziółka; Ewa Szczucka; Monika Wojcieszak-Zbierska. Agritourism Farms as Places of Providing Therapeutic Services for People with Autism Spectrum Disorder. Turystyka

i Rozwój Regionalny, 2024, (22), 107–120.

61. Kudinova, I. (2025). Inclusivity in the Hospitality Industry: Principles, Challenges, and Development Prospects. Development Service Industry Management, (1), 21–28.

62. Services Sector. Tourism and Recreation: Dictionary / Compilers S.V. Melnychenko, I.V. Kovalchuk, I.P. Kudinova, S.I. Mosiyuk, O.B. Morgulec, V.V. Samsonova, O.A. Stretovich, S.G. Kachmarchik. – Kyiv: NUBiP of Ukraine, Vol. 1, 2025. – 545 p.

63. Kudinova I.P., Samsonova V.V. (2025). European Vector of Rural Green Tourism Development: Experience, Trends, and Prospects for Ukraine. Acta Academiae Beregsasiensis. Economics, No. 9 (2025). P. 62–76.

ДОДАТКИ

Додаток А

ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СЕРТИФІКАТ

засвідчує, що

Катерина КИРИЧЕНКО,
Юлія ВОЛИНКІНА, Софія ПІЩАНА

студентки Національного університету біоресурсів і природокористування України

брали участь у ІІ етапі Міжнародного студентського конкурсу стартапів
«TourSystemUkrChallenge»

Ректор
доктор економічних наук,
професор, академік
Національної академії
педагогічних наук України

Анатолій МАЗАРАКІ

Київ, 25 березня 2026 року

Національний університет біоресурсів
і природокористування України
Економічний факультет
Кафедра готельно-ресторанної справи та туризму

ДИПЛОМ

Нагороджується

Юлія ВОЛИНКІНА

здобувачка ступеня вищої освіти "Бакалавр"
спеціальності "Туризм і рекреація"

за II місце

у II Всеукраїнській науково-практичній студентській конференції

"ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОМУ ТА ТУРИСТИЧНОМУ БІЗНЕСІ УКРАЇНИ"

Проректор з наукової роботи та інноваційної діяльності — Оксана ТОНХА

12 березня 2026 року

Міністерство освіти і науки України
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
Харківський національний економічний університет імені
Семена Кузнеця
Національний університет харчових технологій
Полтавський фаховий коледж підприємництва
і ресторанного бізнесу
Київський фаховий коледж туризму та готельного
господарства

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

II Всеукраїнська науково-практична
студентська конференція

ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОМУ ТА ТУРИСТИЧНОМУ БІЗНЕСІ УКРАЇНИ

12 березня 2026 року

Київ - 2026

Міністерство освіти і науки України
Національний університет біоресурсів і природокористування України
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
Національний університет харчових технологій
Полтавський фаховий коледж підприємництва і ресторанного бізнесу
Київський фаховий коледж туризму та готельного господарства

ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОМУ ТА ТУРИСТИЧНОМУ БІЗНЕСІ УКРАЇНИ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

ІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

12 березня 2026 року, м. Київ

КИЇВ 2026

УДК 338.48:339.923:061.1ЄС(477)

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради економічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України (протокол №9 від 24 березня 2026 р.)

Євроінтеграційні процеси в готельно-ресторанному та туристичному бізнесі України: збірник тез доповідей ІІ Всеукраїнської науково-практичної студентської конференції (12 березня 2026 р.). Київ: НУБіП України. 2026. 258 с.

Редакційна колегія:

Мельниченко С. В. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри готельно-ресторанної справи та туризму НУБіП України
Козловський Є. В. – кандидат наук з державного управління, доцент кафедри готельно-ресторанної справи та туризму НУБіП України
Олюніна С. Л. – викладач кафедри готельно-ресторанної справи та туризму НУБіП України

У збірнику тез доповідей ІІ Всеукраїнської науково-практичної студентської конференції висвітлюються результати наукових досліджень студентської молоді з питань, присвячених євроінтеграційним процесам у сфері готельно-ресторанного та туристичного бізнесу України. У матеріалах розглядаються виклики та перспективи адаптації галузі туризму в умовах євроінтеграції, інноваційні технології в закладах HoReCa, туристичне країнознавство, організація дозвілля молоді.

Конференція проводиться з метою посилення профорієнтаційної роботи із залучення активної шкільної молоді до навчання в НУБіП України, посилення наукової складової підготовки здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» і «Магістр», оприлюднення результатів їх дослідницької роботи, підвищення ефективності, якості наукових досліджень, обміну досвідом і представлення результатів науково-дослідної діяльності, обговорення дискусійних питань та визначення пріоритетів подальшого розвитку науки.
Видання розраховане для здобувачів вищої освіти, дослідників, викладачів, суб'єктів підприємницької діяльності.

Матеріали друкуються в авторській редакції. За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідають автори. Позиція редакції не завжди може збігатися з точкою зору автора.

© Колектив авторів, 2026
© НУБіП України, 2026

СЕКЦІЯ 1	**ТУРИЗМ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ**	11
АДАМОВИЧ Юлія	ЕНОТУРИЗМ ЯК РУШІЙНА СИЛА ДЛЯ РОЗВИТКУ ВИНОРОБНИХ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ	11
АНДРУСИК Тетяна	РОЛЬ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ У ФОРМУВАННІ СТАЛИХ ТУРИСТИЧНИХ ПРОДУКТІВ У ВОЛИНСЬКІЙ ОБЛАСТІ	13
АСМОЛОВА Надія	СІЛЬСЬКИЙ ЗЕЛЕНИЙ ТУРИЗМ ЯК ІНСТРУМЕНТ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ	15
БАРАН Яна	СТАН РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ ТУРИЗМУ В УМОВАХ ВІЙНИ	17
БОЛОТСЬКА-АРІАС Майя Ізабела	РОЗВИТОК КРЕАТИВНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ: МАЙСТЕР-КЛАСИ, АРТ-РЕЗИДЕНЦІЇ ТА ТВОРЧІ ТУРИ ЯК ІНСТРУМЕНТИ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ	19
БУГАР Софія	ПСИХОЛОГІЧНИЙ ПОРТРЕТ ТА МОТИВАЦІЯ СУЧАСНОГО ТУРИСТА ГАСТРОНОМІЧНИХ ТУРІВ	21
ВОЙТЕНКО Ольга	РОЗРОБЛЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ПРОДУКТУ ГАСТРОНОМІЧНОГО ТУРИЗМУ УКРАЇНИ	24
ВОЛИНКІНА Юлія	РОЗВИТОК ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	26
ВОЛЬСЬКА Ірина	НОВІ МОДЕЛІ ПОВЕДІНКИ ТУРИСТІВ У КРИЗОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ	28
ГАЙДАШ Марія	ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ ТУРИСТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ У ЦИФРОВОМУ ПРОСТОРІ	30
ГАЙШУК Олександра	ВПЛИВ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ НА РЕГУЛЮВАННЯ ТУРИСТИЧНИХ ФОРМАЛЬНОСТЕЙ В УКРАЇНІ	33
ГИРЕНКО Дарія, ЗАРАХОВСЬКИЙ Олександр	ПАТРІОТИЧНО-ВИХОВНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ТУРИСТИЧНО-ЕКСКУРСІЙНИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ	35
ГОЛОВНЮК Назар, ДУБИНА Вікторія, ІГНАТЮК Валерія	ЗНАЧЕННЯ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ РЕГІОНІВ	37
ГОЛУБНИЧИЙ Василь	ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ТУРИСТИЧНОЇ ПОЛІТИКИ В ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД	41
ГОРБАТЮК Єлизавета	СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРОСУВАННЯ ТУРИСТИЧНИХ ДЕСТИНАЦІЙ	43
ГРАДЮК Валерія	ОЦІНКА РОБОТИ ТУРИСТИЧНОГО ПІДПРИЄМСТВА У ВОЄННИЙ ПЕРІОД	45
ДАВИДЕНКО Катерина	ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ПЕРСОНАЛІЗАЦІЇ ТУРИСТИЧНИХ СЕРВІСІВ	47
ІЛЬЧЕНКО Станіслав	ІНТЕРНЕТ-РЕКЛАМА ЯК ЕЛЕМЕНТ ПРОСУВАННЯ ПОСЛУГ	49

РОЗВИТОК ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

ВОЛИНКІНА Юлія,
здобувачка освітнього ступеня «Бакалавр»
спеціальності «Туризм та рекреація»,
НУБіП України, м. Київ

У сучасних соціально-економічних умовах сільський зелений туризм дедалі більше утверджується як один із ключових напрямів розвитку туристичної галузі та важливий інструмент реалізації принципів сталого розвитку регіонів. Його значення полягає у комплексному впливі на економічний, соціальний та екологічний розвиток сільських територій, що сприяє підвищенню рівня зайнятості населення, активізації підприємницької діяльності та збереженню природного середовища [1].

Київщина леного туризму, зумовлені вигідним географічним положенням, транспортною доступністю та близькістю до столиці України. Висока концентрація потенційних споживачів туристичних послуг створює сприятливі умови для розвитку короткотривалого, вікенд- та рекреаційного туризму, орієнтованого на відпочинок у сільській місцевості. Це дозволяє поєднувати потреби міського населення у відновленні фізичних і психологічних ресурсів із можливостями сільських територій щодо надання туристичних послуг.

Важливою складовою туристичного потенціалу Київської області є її природно-ресурсний комплекс, який включає лісові масиви, річкові долини, озера, водосховища та різноманітні ландшафти. Наявність значних природних ресурсів створює умови для розвитку різних форм сільського зеленого туризму, зокрема пішохідного, велосипедного, водного, екологічного та оздоровчого туризму. Особливе значення мають природно-заповідні території, які виконують функції збереження біорізноманіття та формування екологічної рівноваги, залучення яких до туристичної діяльності має здійснюватися з дотриманням принципів раціонального природокористування та екологічної відповідальності.

Не менш важливу роль у розвитку туристичного потенціалу сільського зеленого туризму відіграє історико-культурна спадщина Київської області. Сільські території регіону зберігають традиційний уклад життя, народні звичаї, обряди, фольклор і ремесла, які формують унікальний культурний простір та становлять значну пізнавальну цінність для туристів.

Пам'ятки архітектури, культові споруди, музеї народного побуту, історико-етнографічні комплекси та меморіальні об'єкти сприяють розвитку культурно-пізнавального туризму та розширюють спектр туристичних послуг у сільській місцевості. Проведення фестивалів, ярмарків, етнографічних свят і культурно-масових заходів не лише активізує туристичну діяльність, а й сприяє збереженню нематеріальної культурної спадщини та формуванню позитивного туристичного іміджу регіону.

Розвиток сільського зеленого туризму має суттєве соціально-економічне значення для Київської області. Туристична діяльність сприяє створенню додаткових робочих місць у сільській місцевості, зниженню рівня безробіття та підвищенню зайнятості місцевого населення.

Особливо важливим є розвиток малого та сімейного підприємництва, зокрема у сфері сільських садиб, закладів харчування, транспортного обслуговування та надання супутніх туристичних послуг. Залучення місцевих жителів до туристичної діяльності створює передумови для самозайнятості, зростання доходів домогосподарств і покращення якості життя у сільських громадах.

Водночас, незважаючи на значний туристичний потенціал, розвиток сільського зеленого туризму в Київській області супроводжується низкою проблем і обмежень. Серед основних із них варто виокремити слабкий недостатній рівень розвитку туристичної інфраструктури, обмежену кількість сучасних готелів та інших засобів розміщення, географічно нерівномірний розподіл туристичних об'єктів, а також низький рівень сервісу та відсутність єдиних стандартів обслуговування у сфері гостинності та туризму. Значною проблемою залишається недостатнє інформаційно-рекламне забезпечення діяльності та слабка інтеграція сільських туристичних об'єктів у сучасний цифровий простір, що безумовно знижує їх конкурентоспроможність на туристичному ринку.

Перспективи розвитку туристичного потенціалу сільського зеленого туризму Київської області пов'язані з упровадженням інноваційних підходів до організації туристичної діяльності та формування сучасних туристичних продуктів [2].

Пріоритетними напрямами є розвиток агротуризму, екологічного, етнографічного та подієвого туризму, створення тематичних маршрутів, туристичних кластерів і мережі сільських туристичних садиб.

Важливого значення набуває активне використання цифрових технологій, онлайн-платформ і соціальних мереж для просування туристичних послуг. Реалізація зазначених заходів сприятиме використанню туристичного потенціалу регіону та забезпеченню сталого розвитку сільського зеленого туризму в Київській області.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кудінова І.П., Самсонова В.В. Європейський вектор розвитку сільського зеленого туризму: досвід, тенденції та перспективи для України. Acta Academiae Beregsasiensis. Economics. 2025. № 9. С. 62-76.

2. Roman M., Kudinova I., Samsonova V., Kawęcki N. Innovative Development of Rural Green Tourism in Ukraine. Tourism and Hospitalsty. 2024. Vol. 5(3) P. 537-558.

Науковий керівник: к. е. н., доцент Кудінова І.П.